

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtak. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 3 K 60 vin., za Ameriko in druge tuje države 4 K 60 vin.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vin.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvo „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2.

Stev. 12.

V Ljubljani, dne 19. marca 1908.

Leto XXI.

Kasarna in kmet.

Kasarna odtuji fante kmečkemu delu in stanu. Hudo je že, da se v najboljših letih mladeniči odtrgajo od domačih tal in tri leta vzamejo svoje moči kmečkemu delu. To pa še ni vse, tudi ne najhujše. Kosarne so po mestih, vojaki pridejo v popolnoma nove razmere, zveze s prejšnjim življenjem obledé; veliki, mestni svet ima silovito moč na mlade glave in mlada srca. In tako se velikrat zgodi, da tiste najlepše bukvice, ki o njih govori naša pesem »urlavbarski pos«, ne spremljajo mladeniča domu na kmete, marveč v mesto, kjer si poišče družega, bolj gosposkega dela. Tako izgublja kmečki stan fanta za fantom, poslov manjka vedno bolj, delavcev ni.

To so prevelike žrtve. Kmet s svojim delom vzdržuje državo; razmerno največji davek plačuje, vojaštvu daje največ moči. Na vse zadnje mu pa vojaštvo še odtuji njegove sinove, da jim ni več vseč domača zemlja, da jim ne diši več kosa in plug. Tako ne sme ostati. Kmet mora izgubiti sčasoma tudi smisel za državo in njeno obrambo, če mu na tak način ginejo njegove moči. Zdaj je kmečki stan najboljša opora za državo. Zvest vladarju sovraži vse prekucijske stranke. Miru si želi, ne boja. S svojim plugom drži bolj državo po konci nego vojaki z bajonetom. Gorje pa, če med kmete pride misel: »Kaj me briga ta država, saj imam samo škodo od nje? Šteje se, da pošiljam sinove v kasarno zato, da se branim proti sovražnikom, da se ohrani za moje delo potrební mir. Toda kaj mi hasne taka obramba in tak mir, pri katerem sam poginjam. Fante, ki mi jih vzame vojaška suknja, izgubim ne samo za tri leta, marveč vedno več izmed njih za zmiraj.« Če se take misli vzbude v kmečkem stanu, ne bo dobro.

Kako naj se pomaga, da kmečki fant v kosarni ne bo izgubil zveze z domačim delom? Najprej je gotovo potrebno, da dobe vsi s kmetov potrjeni fantje ob večjem delu redne večje dopuste, da tako leto za letom pridejo zopet v svoje stare razmere, pomagajo pri kmečkem delu in obnove zvezo z domačo zemljo. Vrh tega je pa zelo pametna naredba, ki so jo pričeli v Belgiji in se je zdaj že močno razširila po Francoskem, Danskem in Laškem, zadnji čas tudi na Nemškem. Pozimski čas, zvečer, imajo namreč v imenovanih deželah po mnogih kosarnah vojaki poljedelska predavanja. Kjer je kaka poljedelska šola v bližini, je to zelo lahko. Učitelje je tu in zraven tudi raznovrstni učni pripomočki. Pa saj ni treba ravno učitelja s poljedelske šole; saj imamo potovalne učitelje in živinozdravnike, ki bi se lahko pritegnili k temu poslu. Vsaj par ur na teden od decembra do aprila bi že mnogo izdalo. Seveda bi morala biti predavanja zanimiva; fantom se mora vse tudi pokazati; priložnost se jim mora dati, da se z učiteljem razgovore o predavani tvarini in si jo tako globlje vtisnejo v spomin. Ves poduk mora prevevati ljubezen do kmečkega stanu in njegovega dela; pognati mora iz njega prepričanje, da je vendar mnogo lepše in ugodnejše delati v sveži natori na polju in v gozdu, nego po tovarnah, da je življenje na vasi bolj zdravo in prijetnejše, mnogo bolj vabljivo, nego po meglenih, zaduhlih mestih.

Kmečki vojaki bi se lahko za časa vojaškega življenja naučili spoznavati prst, o gnojenju, o poljedelskih rastlinah, o živinoreji, mlekarstvu, čebelarstvu, sadjarstvu. Predavanja bi morala biti izprva na vsak način prostovoljna, drugače bi ne imela uspehov in častniki bi morali z lepim zgledom kazati zanimanje za to. — Fantje bodo hvaležni; iz kosarne bodo odnesli s seboj večje znanje v kmetijstvu; iz

srca jim pa ne bo izpuhtela ljubezen do grude.

V naših delegacijah bo treba v tem oziru izpregovoriti resno besedo. Prav pa je, da se tudi kmečke zveze razgibljejo v tem oziru in s peticijami na državni zbor zahtevajo, da se tudi v naši državi prične za vojake poljedelski pouk. Vojak vidi mnogo sveta; naj se ga tako vodi, da bo kmečki sin povsod pogledal tudi napredke v kmetijstvu. Priložnosti se mu mora dati, da dobi zanimanje ogledati si po tujih krajih n. pr. živinorejo, skrb za klajo in pašo in sploh vse, kar se tiče naprednega kmetijstva. Potem ne bodo vojaška leta pomenjala zgolj izgube v kmetovem računu.

Političen pregled.

DVELETNA VOJAŠKA SLUŽBA.

Nekatere stranke se zlasti na Ogrskem mnogo trudijo za to, da bi se vpeljala v avstro-ogrski armadi dveletna vojaška služba kakor hitro mogoče. Vlada je, — kakor poročajo listi — temu predlogu naklonjena in bo zato ob pripravnem času predložila zbornici nov brambeni zakon. Toda če se skrajša službena doba, tedaj bo treba vsako leto potrditi več vojakov, kot doslej, treba bo več orožja, vojaške vaje bodo morale biti daljše — a zato bo treba tudi novih dohodkov in najbrže novih — davkov.

ZASEDANJE AVSTRIJSKE DELEGACIJE ZAKLJUČENO.

Dne 12. marca je zaključila avstrijska delegacija svoje zasedanje. Zunanji mini-

ster Aehrenthal je ponavljal, da bodo delegacije sklicane meseca maja in da boče v proračunu zvišanje plač častnikom in moštvu. Delegat Chlumecky se je zahvalil predsedniku, nakar je predsednik Fuchs s trikratnimi »Slava«-klici na cesarja zaključil zasedanje.

KMETSKE NEMIRI V RUMUNIJI.

V Rumuniji vlada med kmeti silna beda. Velikanski del ljudstva je popolnoma obubožal, izgubil vso zemljo in hodi sedaj na tlako veleposestnikom in njihovim najemnikom. Ti jih neusmiljeno odirajo in zato ni čuda, da je ogenj, ki je dolgo časa tlel v ljudstvu, slednjič tudi izbruhnil. Kmetje so se v nekaterih okrožjih trumoma vzdignili, napadli veleposestva in si zemljo razdelili. Po vaseh mrgoli agitatorjev, ki že razburjeno ljudstvo še bolj begajo ter ga zapeljujejo k dejanskemu uporu. Rumunska vlada, ki se prej ni pobrigala za koristne reforme, pa je poklicala vojaštvo v uporne vase in tako je že začela teči kri. Če vlada ne pomiri ljudstva, utegne postati kmeti upor nevaren.

HRVAŠKA.

Kako so izpadle volitve v novi hrvaški sabor (deželni zbor), smo že zadnjič povedali. Danes že lahko poročamo, kako se je vršila prva seja sabora. — Ker se je ban Rauch bal nemirov na dan pred otvoritvijo sabora in pa tudi pozneje, zato je pomnožil mestno policijo z orožništvom. Pripravljeno je bilo tudi vojaštvo. Poslanci so temu nasproti sklenili, za vsako ceno ohraniti mir, da ne bi dali banu povoda razpustiti ali pa na poznejši čas preložiti sabor. — Sabor je bil odprt v četrtek, 12. t. m. Predsedoval je najstarejši poslanec Erazem Barčič. Gledavec je bilo vse polno. Predsednik pozdravlja poslance in jih opominja, naj opuste strankarske prepire, da morejo z združenimi močmi delovati za blagor domovine. Spominja se časov, ko so italijanski rodoljubi s skupnimi močmi nastopili in tako premagali narodne sovražnike. (Hrvat! burno kličejo: Proč s Košutom, proč z Weckerlom, proč z Rauchom!) Nato želi predsednik, naj postane Hrvaška lastni gospodar svoje usode in naj se uresniči geslo: Proč s tujo vlado! (Klici: Živio Hrvati! Bog i Hrvati!) Tu se vname mala praska med Srbi in Hrvati. Ko zopet nastane mir, nadaljuje starostni predsednik svoj govor: Vlada, ki je doživela tak poraz, noče odstopiti; toliko sredstev je imela na razpolago, pa niti enega poslanca ni mogla dobiti zase. Zato moramo banu in vladi zaklicati: Proč, ne vredneži! (Živahni živio-klici.) Kmalu potem se prebere kraljevo pismo na bana, (Klici: Živio kralj!) naj otvori sabor. — Ban pride kmalu v dvorano. Spremljajo ga višji uradniki v narodni gala-obleki. Ban se vsede na kraljevi prestol in prečita svoj program. Poslanci kličejo: Živio kralj! banu pa: Proč s trabanti! Nato se je vršila služba božja v cerkvi sv. Marka. Po maši gredo poslanci nazaj v sabor. Prejšnji dan so se vršile velike demonstracije in nemiri od strani socialnih demokratov. Tudi dijaštvo je zasramovalo bana.

»Proč z izdajalcem, proč z Rauchom!« Poslanci so pomirjevali množico. Druga seja sabora je bila naslednjega dne. Otvori jo predsednik Barčič. Kar se mu približa banski uradnik in izroči kraljevi reskript (pismo), da je odgoden sabor na poznejši čas. Tu nastane silen nemir in burni prizori. Vse je ogorčeno na bana Raucha in ogrsko vlado. Vse kriči, vpije, žvižga. Ko se nekoliko pomire, se prečita kraljevo pismo, ki preloži sabor na nedoločen čas. — Ker je bil sabor preložen, se vrše po mestu velike demonstracije in nemiri. Ker so poslanci sedaj prosti, gredo v Budimpešto, da tam obštruirajo poslovnik za ogrsko-hrvaški državni zbor in sploh nagajajo ogrski vladi, ki tako zatira Hrvaško.

Najnovejši dogodki.

Barcelona. Nekaj avstrijskih vojnih ladij se nahaja te dni v španskih vodah pri Barceloni, kjer je glavno gnezdo anarhistov. Španski kralj Alfons je prišel osebno pozdravit avstrijsko marino. V teku par dni se je razletelo več bomb, ki pa niso povzročile mnogo škode.

V Budimpešti so priredili socialni demokratje velike izgrede za splošno in enako volivno pravico. Pri teh izgredih je bilo ranjenih več policistov in tudi drugih oseb. Mnogo oken je bilo pobitih.

V Carigradu je pogorelo te dni 370 hiš. Do 3000 oseb je brez strehe.

V Štrasburgu so zaprli socialnodemokratskega agitatorja Maringa in njegovo ženo. Spoznali so v njem francoskega ogleduha.

V Osleku v Slavoniji je nekaj mladih ljudi sedemkrat ustrelilo z revolverji na župnika Mitrovica in ga nevarno ranilo. Vzrok je političen. Zločince so zaprli.

Na Tirolskem se je vršilo pretečeno nedeljo več shodov, na katerih so vrli katoliški Tirolci izrekli svoje ogorčenje nad vseučiliškim profesorjem Wahrmondom, ki je bogokletno žalil Kristusa, sv. hostijo in druge obrede katoliške cerkve.

V Zagrebu so bile radi odgodenja sabora velikanske demonstracije. Na tisoče Hrvatov je hodilo po mestu in klicalo »doli z banom Rauchom.«

Mladeniška organizacija.

V telovadnici.

(Redovne vaje.)

Na povelje »V štiristop desno v bok« se zasučejo vsi telovadci za polobrata v desno, in sicer na peti desne in prstih leve noge (paziti je pri tem, da se telovadci s celim telesom obrnejo za polobrata na poveljevano stran in ne samo za kakega četrt obrata, in na to, da telovadci prenesejo svojo težo telesa na isto nogo, na katero stran se povelje glasi), v hipu, ko se obrat izvrši, prisunejo vsi desni (ker se je povelje glasilo v desno) svoje zanožne leve noge k raznoimenski desni, vsi levi pa,

stopijo s svojo zanožno levo nogo v levo k desnemu sosedu. Prav isto in tako je prehod iz štiristopa v dvored na povelje »V dvored desno s čelom«.

Na povelje »V štiristop levo v bok« se zasučejo vsi telovadci na peti leve in na prstih desne noge za polobrata v levo, v hipu, ko se obrat izvrši, prisunejo vsi levi (ker se je povelje glasilo v levo) svoje zanožne desne noge k raznoimenski, vsi desni pa stopijo z zanožno desno nogo v desno k levemu sosedu. Isto imajo storiti telovadci v prehodu iz štiristopa v dvored na povelje »V dvored levo s čelom«.

Priporočljivo, oziroma celo neobhodno potrebno je, da vaditelji vadijo te vaje začetkom razdeljeno, namreč tako, da se telovadci, ko je povelje že napovedano, na povelje ena obrnejo za polobrata na poveljevano stran, na dve pa stopijo na svoje mesto, oziroma prisunejo svoje noge k raznoimenski. Ako je potrebno, naj telovadci v povelju vztrajajo toliko časa, da vaditelj pregleda telovadce če so v pravi zanožni stoji in če so obrnjeni s celim telesom v napovedano smer. Šele ko so telovadci v pravilni stoji, se poveljuje dve, nakar telovadci izvedejo celo povelje. Pa tudi pri takojšnji izvedbi povelja se morajo telovadci v prehodu iz dvoreda v štiristop in nasprotno najprej obrniti iz celega polobrata in potem šele stopiti v stran k sosedu, nakar se jih mora vedno opozoriti. Paziti je tudi na to, da telovadci stopijo tik svojega soseda v štiristop ali iz istega v dvored, ker so sicer krive vrste.

IZ ODSEKOV.

Radovljica. Dne 1. t. m. je priredil naš telovadni odsek drugo svojo veselico v Finžgarjevi gostilni na Brezjah. Veselica se je kljub slabemu vremenu in zaprek od nasprotnikov dobro obnesla. Dobiček prvih dveh veselic nam omogočuje si naročiti drog. Nasprotniki delajo z vsemi silami, da bi razpršili naše vrste. Pa se jim ne bo posrečilo, zato jim garantiramo. Čim hujši bo napor od njihove strani, na tem hujši odbor od naše strani bodo naleteli. Na zdar!

Ljubljana. To je življenja v naši telovadnici! Telovadci se prav pridno pripravljajo za javni nastop, odbor pa razmotriva v svojih sejah o stvareh, ki so tesno združene s to našo prireditvijo. Pričakujemo po predpripravah, da bo to krasen dan. Celjska brata gosta sta v soboto odšla domov, pričakujemo pa zopet novih iz Vipave.

Kamnik. V nedeljo, dne 8. marca imeli smo izvanredni občni zbor telovadnega odseka. Vršila se je volitev drugega načelnika, ker brat Kristofič, dosedanji načelnik, iz zdravstvenih ozirrov ne sme telovaditi. Na njega mesto je bil izvoljen enoglasno brat Anton Cerar, ki je izvrsten telovadec. Orodje, katero smo naročili, smo poplačali popolnoma. Od raznih strani smo dobili podpore 600 K. Vsem skunal srčna hvala. Zahvaliti se moramo na v prvi vrsti hranilnici in posojilnici v Kamniku, katera nam je blagovolila darovati

150 K od svojega čistega dobička za leto 1907. Za prihodnjo javno telovadbo se telovadci pridno urijo, pod izbornim vodstvom novega načelnika. Glede skupnega pevskega zbora telovadcev se bode tudi skrbelo. Sklenili smo, da bomo imeli zato redno vsak teden eno pevsko vajo. — Dal Bog, da bi se slovenski mladeniči kaj kmalu pokazali skupno v velikem pevskem zboru kot veščaki, ter s svojim petjem navduševali svoje sobrate k narodnosti. Na zdar!

Listek.

Družina.

Novela. Spisal Ant. Erjavec.

III.

Odkar je gospodar odšel za srečo in kruhom, se je pri Košarju izpremenilo marsikaj. Izginil je hišni red in mir; minila je sreča, minila zadovoljnost. Vsa odgovornost je pala na rame gospodinje, slabotne ženske. To je Barbo silno potrla. Pri hiši ni bilo denarja — saj je Košar zadnje kronice pobral za pot, — ni bilo žita, da bi ga prodala v prvi potrebi, ni bilo delavne roke, ki bi skrbelo za njivo in travnik, za gozd in senošet.

Tudi pisma ni bilo iz Amerike. Zdvaj naj so že drugi Amerikanci pisali svojim dragim domačim, da so brez nesreče priromali v obljubljeni dežel, on, njen Matevž, pa ni prav nič pisal. Pri Balantovih je zvedela Barba, da se mu ni nič zlega prigodilo na morju, in bila je vesela. Toda zakaj ničesar ne piše?

Vsak dan je Barba pošiljala na pošto zdaj Katarinko, zdaj pastirja Aleša. In vsak dan sta se vračala prazna, ali Katarinka s solzami v očeh, ali Aleš z zlobnim nasmehom na licu. Minil je dan in teden, minila pomlad in poletje — pisma pa ni bilo. Tako je rasla dan za dnem nesreča v hiši; priromala je revščina v družino in z njo jok in obup.

Tako-le na večer je sedela Barba sama na klopi, in Katarinka na pručici ob njenih nogah. Črn mrak se je razprezal iz kota v kot. Pripovedovala je Barba svoji hčerki o očetu tako hrepeneče in tako gorko, da je jokala Katarinka kakor cvetka v pomladni rosi. Kako je hrepnela in koprnela po njem! Ko bi prišel in jo pogladil po laseh kakor nekda, saj bi umrla v njegovih rokah od same sreče. A on ne pride, ne mara več svoje Katarinke, ne mara matere in lepega doma. Pridi, oče, pridi iz tujine — tvoja hčerka Katarinka te ljubi in koprne po tebi! Zakaj ne prideš, oče, tisočkrat ljubljeni?

Zajokala je Katarinka in ni bila več vesela v takem večeru. Držala se je materi za roko ter klicala očeta iz tujine z neumnim otroškim glasom. Njena slaboumnost se je odslej od dne do dne bolj izpreminjala v bolestno koprnjenje po očetu. Skozi okno je gledala včasih po cesti navzgor z blaznimi očmi, klicala za mimogredočimi, da so se ozirali proti oknu, jokala

in se smejala — ubožica. In ko je šla na pošto vprašat, je-li prišlo pismo za Košarjeve, je ustavljala mimoidoče in vpraševala, so-li videli njenega očeta. Včasih je v daljavi uzrla moško osebo in tekla daleč za njo, misleč da je oče. Zgodilo se je, da je pokleknila ob cesti s svojim zakrpanim krilom kakor beračica in prosila s sklenjenimi rokami ljudi, ki so odhajali v mesto na semenj, naj pošljejo njenega očeta. »Kakega očeta?« je vprašal tutam star kmet in zmajal z rameni. »Našega, Košarjevega!« je kričala Katarinka za njim in vila roke v obupu. Kmet je spoznal deklico na očeh, da ni zdrava na pameti in umu ter je odšel svojo pot. To se je godilo vedno pogosteje. Od dne do dne je rasla in se razvijala Katarinkina bolezen. Najbolj razburjena je bila deklica v tistih dnevih, ko je hodila vpraševati na pošto, je-li že prišlo kako pismo od očeta.

Tako je poleg drugih težav pala Barbi na rame nova skrb: Kaj bo s slaboumno Katarinko? Njeno duševno razpoloženje, njeno nenaravno hrepenenje po očetu ji lahko nakoplje nevarno telesno bolezen. Saj se že vidi, kako ji bolj in bolj blede obraz in splahnevaajo nekda lepa in okrogla lica. Roke se ji tresejo v slabosti, kadar govori in vprašuje po očetu; oči njene gledajo tako bolno in neumno v beli svet, kakor bi ne bilo več življenja in božje luči v njih, posebno takrat, ko se vrne s pošte.

Ker se je Barba bala, da hčerka ne zboli še bolj, je ni pošiljala več popraševati po pismu. Pastir Aleš je vsako jutro z drobno malico kruha za zajutrek romal proti poštnemu uradu. Mimogrede se je vedno oglašil pri Štefinu. Oče in sin sta ob takih prilikah pletla skrivnostne pogovore in kovala naklepe proti Košarjevi hiši. Na pastirju se je vedno očitneje kazal slabi Štefinov vpliv — to je opazila Barba. Zato ga je nekoč prišla s trdo besedo, ko se je vrnil prazen s pošte:

»Kaj hodiš k Štefinu, fant?«

»Če mi pa dajete tako drobno malico, da prodajam lakoto celo dopoldne! Pri Štefinovih dobim jabolko in kruha, včasih tudi namazanega z medom,« se odreže pastir gospodinji v obraz.

To je zabolelo Barbo. Torej lačen je! Moj Bog, kje pa naj izkoplje denar in žito in vse, da bo pošteno nasitila družino zjutraj, opoldne in zvečer? Moj Bog, ali gre res vse gospodarstvo tako h koncu? Saj se ona trudi s krvavimi žulji od rane zarje do poznega mraka, tudi lakota trpi, da bi se le nasitila Aleš in Katarinka. Nikdar ne najame orača ali plevice, ampak vse opleve sama, celo polje razorje s svojim volom, ker delavci stanejo denar. Ampak vseeno se pritožuje Aleš, da je lačen.

To je premislila Barba in bolelo jo je v dno srca. Z jokajočim glasom je rekla pastirju:

»Aleš, ti lažeš, da si lačen! Grdoba! To je torej tvoja hvaležnost, da sem te vzredila in vzgojila iz enoletnega otroka, iz mehkega črvčka.«

Besede, izruvane iz krvavega srca, niso ganile trdega pastirja. Obrnil je oči v tla, pogledal gospodinjo izpod čela in zini mrmrajoče:

»Ako neprenehoma delam, imam pravico, da se enkrat na dan do sitega najem — tako so rekli Štefinov oče.«

Barbi je šinila v lice kri od žalosti in jeze nad neubogljivim rejencem. Zlasti jo je ranila beseda »Štefinov oče«. Torej on podpihuje pastirja nasproti njej, on — Štefin. Tako se hoče torej maščevati nad njo. Naenkrat je Barbi postalo jasno vse pastirjevo vedenje. Z očitajočim glasom je odgovorila Alešu, ki se je muzal ob vratih kakor užaljen cigan:

»Fant, ali nisi vsako opoldne sit do grla?«

»Nikoli. Katarinka vse požrešno pomete iz sklede, meni pa pusti samo toliko, da jo polijem okrog roba,« zagode Aleš s potuhnjenim glasom in napne spodnjo ustnico v jezno šobo.

»Moj Bog, za grizljaj jedi se že prerekata ti in Katarinka! Ali ne trpim že dovolj za vaju? Ali si ne pritrgam vsak dan od lastnih ust, da bi se nasitila vidva? Da je taka revščina prišla v hišo!« zaihti gospodinja in sklene roke na prsih kakor v molitev in prošnjo. Z obupom se spomni zadnje kronice, ki ji je danes odromala iz skrinje k mokarju.

Pastir se počasi izmuza iz hiše v hlev.

Barba ostane v sobi s težkimi skrbmi in grenko žalostjo. Nič se ji ne zljubi več delo. Saj je vse zaman! Zakaj pa je odšel Matevž z doma in pahnil družino v bedo in lakoto? On je kriv; on je gospodar in bi bil moral skrbeti, če tudi s krvavimi rokami, za svojo družino! Zdal je odšel, in prebiva kdo ve kje, za družino pa se ne zmenil. Niti ne spomni se, da še živi njegova žena in njegova hči, bolna in pomoči potrebna. Morebiti se ne vrne nikoli več. O Bog! Morebiti je odšel zato v tujino, da se odtegne sramotnemu propadu svojega doma in da ga nikdar več ne vidi poznano oko? Njo, pred svetim oltarjem poročeno ženo svojo, pa je pustil, pobegnul od nje — in morebiti se ne bosta srečala nikoli več v življenju.

Grozne sumnje so se rodile v Barbini duši. Vsa preteklost, lepa v ljubezni do moža, se ji je zdela kakor sama hinavščina, ki jo je uganjal Matevž, njen najbolj ljubljeni in spoštovani.

In kaj se bo zgodilo v kratkem? Da bo mogoče živeti, mora prodati zadnjo kravo iz hleva. Toda, ali je krava mlena? Ali ni vse v rokah Štefinovih? In lahko se zgodi v kratkem času: Prišel bo Štefin, dolg in zelen, s povešenimi ramami. Pogledal jo bo z maščevalnimi očmi, ta človeška zver in udaril bo po mizi ter zahteval dolgove in obresti. Kje naj ona vzame denar, ko nima niti božjega krajcarja v skrinji?

Tega trenutka se je zbala Barba bolj kakor sodnjega dne.

Zdal šele je čutila Barba vso težo življenja. Če bi bila tudi dva, mož in žena, skupaj, bi ne mogla prenesti in pretrpeti tolikih bremen. Kako more torej ona sama, šibka ženska, ustaviti val nesreče in bede, ki se zaganja v hišo in družino? Hčerka je bolna, in kaj bo z njo? Lakota sili v hišo, in ni kruha, ni krompirja, ni ničesar, da bi pošteno nasitila družino. O Bog —

Barba je zaihtela in potok solz se ji je udril po trpečih licih. Srčna žalost in bolečina je priklopela v njenem srcu do vrha.

Tedaj je nekaj zaštorčljalo po kameniti veži. Barba se je prestrašila in skočila po konci. »Morebiti prihaja Štefin!« —

Odrpala so se vrata in prikazal se je star berač s pohabljenim nogom med vrati. »Prosim kruha v imenu božjem. Oče naš — —«

Barba je pogledala s solznimi očmi zdaj berača, zdaj se je zopet ozrla na sveto razpelo v kotu. Naenkrat si je obrisala solze z lic, skočila k mizi po zadnji krajček kruha in ga podala beraču, rekoč:

»Ubogí mož, molite za nas — molite za našo družino! Tudi mi smo berači!«

Barba je vnovič zajokala s krvavečim srcem. (Dalje prih.)

V Lurd!

Marséj.

Prvo francosko mesto, katero smo obiskali, je bilo veliko trgovsko mesto Marséj (Marseille). Že od daleč nas je pozdravljala »Naša ljuba Gospa od straže« (Notre-Dame de la Garde), veličastna, lepa cerkev vrh sirmega griča, ki leži pri Marseju. Z velikega kolodvora smo se peljali v svoje hotele ter opazovali živahno velikomestno življenje, ki vlada po teh dolgih in ravnih ulicah.

Drugi dan je bila naša prva in glavna pot na grič, da pozdravimo prvič na francoskih tleh nebeško kraljico. Žična železnica (vzpenjača), katere smo se poslužili, nam je prihranila strmo pot, ki bi jo morali hoditi v vročem južnem solncu na hrib. Počasi smo se dvigali višje in višje, trdo so se oklepala zobčasta kolesa tira, močni železni jermeni so bili trdo napeti, pod nami pa so se zasvetile še mokre jutranje strehe, nad mestom se je izgubljala prozorna, redka meglica, zmerom večje je nastajalo mesto, iz tovarniških dimnikov se je kadilo safasto, v čudnih krivih črtah se je vil črni dim v jutranjem vetriču proti nebu, v daljini pa se je zableščala Provansa, solnčna ravan, velika kot morje, otožna kot ruska stepa.

Morje se je zasvetilo pred nami, veliko in veličastno, ko smo stopili iz železnice zopet na varna tla. Pot nas je peljala še nekoliko kvišku, predno smo došli do veličastne cerkve, ki se mogočno dviga vrh griča kakor trdnjava, močna in nepremagljiva, da le ne zmore neprilateljska roka in ne razdene sovražna kroglja. Na vrhu zvonika pa stoji devet metrov visok, ozlačen kip Matere božje z božjim Detetom, ki razprostira svoje drohne ročice proti morju, katero leži pod njim široko in neizmerno. Zdi se, kakor bi dvigalo svoje roke, da zapove zopet vetrovom, da utihnejo, in valovom, da se umirijo kot nekda na lezeru Genezaret, ko »je vstal in zažugal vetru in je rekel morju: Potihni, ohmoljni! In veter je nehal, in bila je velika tihota.« Solnce bogato siplje svoje žarke na kip, da se blešči, kakor bi žarelo zlato jutranje zore, in mornarjem, ki se bližajo po dolgi vožnji po Sre-

dozemskem morju obrežju Francoske, se zasveti daleč na severu, kakor bi vzhajala zgodnja danica, kakor bi na daljnem horizontu vstajala iz morja Morska zvezda, svetla in lepa kakor zvezda Modrih na Jutrovem, veličastna in blesteča kakor ognjeni steber v zelo prostrani puščavi Sin. Višje in višje se dviga nad gladino in lije svoje žarke na široko morje, nalahno se dvigajo vodne plasti, kakor bi se prelivalo raztopljeno zlato v neskončne globine. In še predno zagledajo mornarji obrežje, ki se začrta v dolgi, ozki in nejasni črti med morjem in nebom, razprostire božje Dete v Marijinem naročju svoje ročice proti njim, kakor bi jih hotelo prvo pozdraviti na suhi zemlji, prvo jih sprejeti pod svoje varstvo. In lažje jim postane pri srcu in veselo zvane njihove besede: Bodi Bogu hvala, konec je dolge vožnje, že vstaja na severu Morska zvezda in božje Dete nas pozdravlja.

Megla se je porazgubila popolnoma in jasno je ležalo pred nami razgrnjeno veliko mesto v beli, bleščeči dopoldanski svetlobi. Iz pristanišča je prihajal nerazločen hrup in šum, po morju so plavale počasi in mirno velike trgovske ladje in črtale za sabo dolge črte, ki so polagoma izginevale daleč za njimi. Mesto samo leži na veliki ravnini, le »Naša ljuba Gospa od straže« leži visoko nad mestom, kakor bi hotela imeti pred očmi celo široko ravan in jo vzeti v svoje varstvo. Marséjsko ljudstvo se je tudi izkazalo hvaležno svoji nebeški varuhinji in braniteljici s tem, da so jo nekaj izvolili svojim častnim meščankam, kakor poročja zgodovina.

Kljub framaonstvu, ki se tudi tu kakor do mala v vseh francoskih mestih oblastno šopiri, lepo procvita krščansko življenje med prebivalstvom. Še leta 1897 je bil v Marséju splošen misijon, kjer je oznanjalo skozi cel teden 72 duhovnikov iz kongregacije redemptoristov večne resnice. Izredna množica ljudstva je obiskovala govore in veliko število vernikov se je zopet spravilo z Bogom.

Ko smo stopili v cerkev, so ravno končali svojo pobožnost francoski romarji, ki so se peljali v Lurd. Takoj na to smo imeli mi sveto mašo in iz srca nam je prihajala veličastna Hallerjeva pesem:

Zdrava, morska zvezda,
mila božja Mati,
ter vselej Devica,
raj odpri nam zlati.

Ker nam je še časa ostalo, smo se vsedli na tramvale in se vozili poldrugo uro po nailenših delih mesta, da smo si ogledali nekoliko živahno francosko mestno življenje. Popoldan takoj po kosilu smo nastopili svojo slednjo 16 ur trajajočo vožnjo proti Lurdu. (Dalje.)

Književnost.

Beseda o ljudskih knjižnicah. Predno bomo dalje priobčevali poročila o novih knjigah, se nam zdi živa potreba, da rečemo eno o koristi in porabi ljudskih knjižnic. Javne besede treba v tem oziru, kajti tukaj smo zadeli na točko, kjer Slovenci nikakor ne moremo trditi, da smo storili

svojo dolžnost. Ljudskih knjižnic nam manjka, in kjer so, tam premalo delujejo. Pri drugih narodih se širijo knjige kakor povodenj čez deželo, pri nas se šele vzbujamo. Ampak tudi pri nas bomo začeli z vsemi silami pritiskati na posamezne kraje, da si ustanove svoje knjižnice.

Zakaj polagamo toliko važnost na knjižnice? Kratko povedano: ker vemo prvič, da ljudstvo tako potrebuje dandanes dobre knjige kakor vsakdanjega kruha, in ker vemo drugič, da si priprosto, delaven človek knjige ne kupi in si večkrat tudi ne more kupiti. Zato treba javnih, ljudskih knjižnic!

Podlago imamo že osnovano, namreč mnogoštevilna izobraževalna društva. Čudno, da ta društva po veliki večini še nimajo urejenih knjižnic, ko imajo vendar v svojih pravilih, da si smejo iste osnovati, in ko so knjižnice vendar podlaga izobraževalnemu delu.

Sicer pa, sebi v zadoščenje in izpodbudo, smemo reči, da se je po krepkem zborovanju slovenske krščansko-socialne zveze v Mariboru (3. in 4. septembra leta 1905) tudi glede knjižnic že marsikaj ukrenilo. Vendar bo prav, da zopet in zopet opozarjamo na sklepe tega zborovanja glede izobrazbe, zlasti pa na poročilo g. Fr. Kotnika o domačih in društvenih knjižnicah. Poročilo je natisnjeno v »Društvenem koledarčku« za leto 1906. Vse važnejše podrobnosti glede knjižnic, zlasti glede njih ureditve nahajamo v tem odstavku. Društva naša naj pa prav posebno preudarijo in pretehtajo sledečo resolucijo: »Vsako društvo mora imeti po strokah urejeno društveno knjižnico z natančnim zapisnikom knjig in izposojevalnikom« itd.

Predvsem pa povdarjamo to-le: uspeh vsake knjižnice je odvisen od knjižničarja. Vnet in razumen mož ali mladenič mora biti, sicer se pojavi v knjižnici nered, in ljudje izgube veselje.

Treba pa, da izgovorimo besedo tudi onim, katerim se ustanavljajo knjižnice: Nevednost je najdražja reč na svetu. Razumemo, da trda žuljava roka težko vzame knjige v roke, ker je utrujena in potrebuje počitka. Toda delavčev duh potrebuje tudi krepčila, ker sicer popolnoma otopi v trdem vsakdanjem delu in izgubi smisel za napredek in samoizobrazbo. — Naše delavno ljudstvo pa hoče samostojno in izobrazbeno stopiti k tekmi z drugimi narodi, zato mora tudi zahtevati in iskati izobrazbe, kjer jo dobi. Koliko stori v tem oziru n. pr. Amerika! Mala državnica Massachusetts, ki šteje nekaj čez dva milijona prebivalcev, je imela že leta 1885 570 knjižnic; med njimi 250 javnih ljudskih knjižnic s 3 milijoni knjig. — Kajpada, v Ameriki podpira država ljudske knjižnice z izdatnimi svotami, pri nas pa smo si do sedaj morali pomagati sami. — Vendar upamo, da bo tudi med našim narodom vzbudil napredni čas, v katerem živimo, kakor smo prepričani, da bo v kratkem živo zanimanje za knjigo in izobrazbo. In vsaka slovensko župnija bo imela svoje izobraževalno društvo, tako tudi upamo, da si bo ustanovilo vsako tako društvo svojo — knjižnico. Treba je le krepke volje.

Razgled po domovini.

Slovenski duhovniki v Aleksandriji. Čast. pater Evgen Stanet je došel 2. t. m. v Aleksandrijo. Tu je imel od 8. do 15. duhovne vaje za Slovence, potem odide v Kajiro, kjer bo slovenski dušni pastir in naslednik patra Luka Terzic, ki se po šestletni misijonski dobi povrne v domovino po Veliki noči.

V Ambrusu je zmagala pri občinskih volitvah S. L. S. s 15 timi odborniki. Župan je g. Anton Vidmar, posestnik v Ambrusu.

Deželnozborske volitve na Goriškem so končane. Hud boj se je bil v slovenskih okrajih. Vse, kar liberalno leze in gre, se je združilo zoper kandidate S. L. S. Liberalci, agrarci, socialni demokratje in liberalni Lahji so se našli pri teh volitvah in skupaj udarili na delavno, kmetu prijazno S. L. S. Posrečila se jim je deloma njihova nakana. Pri ožji volitvi v splošni skupini so zmagali liberalci: dr. Franko, Štrekelj in Križnič. Naši močje so imeli veliko večino v tolminskem okraju in večino tudi v goriškem. Odločili so v prilog liberalcem volivci v sežanskem okraju, katerega imajo popolnoma v oblasti tržaški liberalci, ki so do zadnjega moža spravili na Krasu na volišče. Za trdno je pričakovati, da je bila v tej skupini ta zmaga liberalcev prva, a tudi zadnja. — V kmečkih občinah je bila ožja volitev 11. t. m. med kandidatom S. L. S. Berbučem in Kosmačem ter liberalcem Obljubek in Juretič. Vsi liberalni časopisi, v prvi vrsti »Slovenski Narod«, so se že naprej veselili in proslavljali liberalno zmago, a brzjavili iz Gorice so jim zmešali to prehitro veselje. Izvoljena sta bila namreč oba moža S. L. S. profesor Berbuč in župan Kosmač.

— Razmerje slovenskih glasov v deželni zboru goriškem je sedaj tako: Liberalci imajo devet, S. L. S. pet poslancev. — Laški krščanski socialci imajo šest, laški liberalci devet poslancev. — S. L. S. bo sedaj gotovo šla na nadaljno delo med ljudstvo. Stranka se je organizirala šele minulo jesen, a je že pokazala lepe uspehe pri volitvah. Po vstrajnem, marljivem delu si bo priborila tudi še tiste okraje, katere bodo sedaj za nekaj let zastopali pristaši brezverske liberalne stranke.

Socialni demokratje vedno povdarjajo, kaki prijatelji so delavstvu. V resnici pa obstoji vse njihovo prijateljstvo v tem, da pobirajo njegove težko prislužene novce in se s temi bogato plačujejo razni agitatorji. Nedavno so napravili socialisti na Češkem mnogo izgrediv proti draginjam. Razsajali so tudi v mestu Kladno. Tu pa imajo kričavi rdečkarji svojo pekarijo. Politična oblast je jela preiskovati razne pekarije. In kaj je našla? Kruh, ki ga prodajajo meščanski peki, je bil mnogo težji nego v socialistični pekariji. Hleb kruha stane pri drugih pekih 26 vinarjev, ubogi delavci so morali za manjše in lažje hlebe dajati v demokratični pekariji 30 vinarjev. Taki so »prijatelji« delavstva.

Z Barja se nam piše: Dolgo časa ni bilo nobenega glasu od našega kraja. Pri nas je življenje navadno enakomerno, le ob času povodnji in ob času volitev je vse pokonc. Tako tudi pri zadnjih deželnozborskih volitvah. Kakor vselej, tako je tudi sedaj vodil glavni boj proti S. L. S. strastni liberalni nadučitelj Černagoj. Slepil je naše močje s tem, da je izposloval podporo Barjanom župan Hribar, akoravno mora biti znano vsakemu, da je podporo za Barjane izposlovala S. L. S. po svojem načelniku dr. Ivanu Šusteršiču. To je dobro znano tudi našemu Černagoju, a on sovraži ljudske zastopnike naše stranke. Čud-

no se nam zdi, da se najdejo še močje, ki gredo na lim temu človeku, kateremu se liberalna strast že na obrazu bere. Naj ne misli, da nas bo s svojo liberalno posojilnico, ki jo je osnoval, prodal brezverski liberalni stranki.

Trinajst torkov v čast sv. Antonu Padovanskemu, knjižica, ki se je tako priljubila častivcem velikega svetnika, je pošla. Na vsestransko povpraševanje po njej je ravnokar izšla v drugem pomnoženem natisu, lična glede tiska, kakor tudi glede vezave. Dobi se v frančiškanskem samostanu v Ljubljani in v prodajalni »Katoliškega tiskovnega društva« v Ljubljani. Stane vezana z rdečo obrezo 1 K 20 vin., zlato 1 K 40 vin., po pošti 20 vin. več.

Velika nevednost. V Št. Petru na Krasu ne vedo na ondnotni pošti, kje leži Šmihel in kje Trnje. Zato pa pošiljajo pisma za Šmihel v Trnje, da jih mora sel prenašati na pravo mesto. Ali nimajo gospodje zemljevida pri rokah?

Osebnosti. Premil. g. knezoškof je umestil prvo nedeljo v postu v Begunjah na Gorenjskem ondnotnega župnika č. g. Jakoba Kleindiensta. — Č. g. Janez Hrovat, kaplan v Trnovem pri Ilirski Bistrici je premeščen za kaplana v Senožeče. — V pokoj je stopil č. g. Lovro Aljančič, župnik na Dobravi pri Kropi. — Č. g. Frančišek Zega, kaplan v Črmošnjicah, pride za župnega upravitelja v kočevsko Planino. — Za ljudskošolskega kateheta na Vrtači v Ljubljani je imenovan frančiškan p. Regalat Čebulj. — V pokoj gre č. g. Gregor Jakelj, župnik v Šempetru pri Novem mestu.

Kranjski deželni zbor se skliče, kakor se čuje z Dunaja, najbrže še ta mesec, da se sestavi odbor. Deželni glavar bo skoro gotovo g. dvorni svetnik Franc Šuklje, državni in deželni poslanec belokranjski.

Preselitev mestnih vojaških uradov ljubljanskih. Mestni vojaški uradi so se preselili iz mestnega magistrata v »Mestni dom«, prvo nadstropje, ob finančnem ravnateljstvu. Strankam, ki imajo opravke v vojaških, v črnovojniških, nabornih, evidenčnih, vojnotakasnih, invalidnih in drugih takih zadevah, zglasiti se je poslej v »Mestnem domu«. Na magistratu ostane samo še oddelek za nastanitev vojakov. V »Mestnem domu« so torej sedaj trije uradi: vojaški uradi, mestni fizikat ter upravništvo mestne elektrarne in mestnega vodovoda.

Zgradba postajnega poslopja na Vrdu. Ker se je prostor ob progi južne železnice med Borovnico in Logatcem, kjer ima biti nova postaja, že lani razširil, tir pomnožil in material za poslopja navozil in skalnati svet odstranil, pričeli so letos že z zidanjem poslopij. Vsa zidarska in tozavezna dela bodo do zime popolnoma končana. Po zimi se na tej postaji prične promet in izroče naprave svojemu namenu.

Koliko dolgov ima Pulj? Puljska občina ima nad pet milijonov kron dolga. Zastavljeno je za ta dolg vse občinsko premoženje, celo ljudske šole.

V Trbovljah se prične v dvorani telovadnega društva 22. t. m. socialni kurz. Pričakuje se več držav. poslancev, med njimi dr. Krek.

Ali je davica ozdravljiva? Od zdravniške strani prejeli smo naslednji dopis: Zelo je obžalovati, da občinstvo tako malo vé o napredkih in pridobitvah medicinske vede. Pred kratkim pripelje k meni kmetič svoje sedemletno dekletce, kateremu so po hudi davici otrpneli razni udi, mej temi tudi nebo, tako da sedaj prav nerazumljivo govori in težko po-

žira. Ko pojasnim možu, da se te vrste otrpenja kmalu in popolnoma izgube, povpraša me začuden: »Kaj imate sploh kako zdravilo proti davici? O Božiču so mi za njo oboleli vsi otroci in trije mlajši. Ž njimi petleten deček, bili so tekom dveh dni mrtvi.« Kako je bil mož začuden, ko mu povem, da imamo v cepivu proti davici izvrstno sredstvo in da je pomoč gotova, če se to cepivo rabi že prvi dan, da pa je tudi še drugi in tretji dan obilo upanja na popolno ozdravljenje. Dejal je, da mora to takoj povedati svojim sosedom in naprositi tudi župnika, da o tem naznani v cerkvi. Kmetič stanuje v neposredni bližini Ljubljane. Če bi bil takoj poklical zdravnika, bi mu danes živeli še vsi otroci, tako tudi petletni sinko, za katerim posebno žaluje. — Ta slučaj naj bi bil vsem v vsodbudo. Poklicani činitelji naj podučujejo občinstvo o pridobitvah zdravstvene vede, tako tudi o ozdravljivosti davice ali vratnice, ki je izgubila vso svojo grozo, odkar vporablamo cepivo.

— **Čebelarški shod v Vipavi.** 25. t. m. bo čebelarški shod ob pol 11. uri dopoldne v Velikih Žabljah in ob 3. uri popoldne v Vipavi. Na obeh shodih bo predaval zastopnik osrednjega čebelarškega društva gosp. Anton Likozar iz Ljubljane. S tem se vabijo čebelarji, kakor tudi prijatelji čebelarstva, da se shoda obilno udeležijo. Shoda se vršita v ondnotnih šolah.

Na plesu umrl. Iz Radgone se poroča: Pustni terek je napravila manjša družba iz Radgone izlet na bližnje Ogrsko. Kočijaž Sobjak iz Radgone je prišel v gostilno Vogler, kjer se je ravno plesalo. Tudi on je jel plesati. Kar naenkrat pa se je zgrudil. Zadel ga je srčna kap. Bil je šele 27 let star in zapušča vdovo s tremi nedoraslimi otroci.

Ljubljanski liberalci so noč od sobote na prvo postno nedeljo porabili za veliko pijančevanje, na katerem so proslavljali svojo klavirno zmago v mestih, kjer so zmagali z malo glasovi večine. Pozno v jutro so se ločili domov in šli potem mesto k nedeljski službi božji v posteljo počivat. Tako je »delo« liberalcev v prid meščanstva.

Socialni kurz v Trstu. Pretečeni teden se je vršil pri Sv. Ivanu v Trstu socialni kurz, katerega se je udeleževalo 47 Slovencev. Namesto zadržanega državnega poslanca dr. Kreka je imel socialna predavanja deželni poslanec dr. Lampe iz Ljubljane.

Nov grob. V Št. Petru pri Spod. Dravogradu na Štajerskem je dne 8. t. m. po daljšem bolehanju umrl vpokojeni župnik č. gosp. Andrej Kajtna, star 77 let. Pokojnik se je porodil dne 19. novembra 1832. v Loki pri Zidanem mostu, v mašnika je bil posvečen dne 9. junija 1859. Od leta 1869. je v Št. Petru služboval kot kurat in župnik ter pred nekaterimi leti tu šel v pokoj. Pogreba, ki ga je vodil vlč. g. prošt Flor. Izop, se je udeležilo osem duhovnikov. — Naj počiva v miru!

Koperski učiteljski čukniki so štrajk opustili in zopet pohajajo v šolo. Zagotovilo se jim je, da se drugo leto izpolnijo njihove jezikovne zahteve in da nihče ne bo kaznovan. Dr. Marchet je deželni glavarju obljubil, da se bo v najkrajšem času izvedla narodna ločitev tega zavoda.

Pozor pri vžiganju. Pri dr. Stikerju v Celju uslužbena 15-letna Marija Leskošek je polila les v peči s petrolejem. Pri tem je pa plamen vžgal petrolej v steklenici, katero je imela deklica v rokah. Vnela se ji je obleka in

naenkrat je bila vsa v ognju. Na njene klice so ji prihтели na pomoč ter jo polili z vodo, vendar je pomoč prišla prepozno. Dobila je take opekline, da je malo upanja, da okreva.

Izgubljeni Slovenci v tujini. Več Slovencev, ki so odšli pred leti v Ameriko gotovo še kot dobri in verni, so se uvrstili med brezverske socialne demokrate, ki imajo ondi že deset klubov. Tudi ženske imajo tak klub, kjer se zbirajo. Glavni tajnik je v Čikagi in sicer John Petrič. Izdajajo dva časopisa. Rojaki v tujini, pozor pred rdečkarji! Ne vstopajte v njihova društva, ne naročajte njihovega brezverskega časopisa!

Nevesta pobegnila pred poroko. Iz Joliet v Ameriki poročila: Zalostna usoda je zadela našega prvaka rojaka Antona Nemaniča, s katerim sedaj simpatizira cela tukajšnja naselbina. G. Nemaniču je meseca novembra lanskega leta umrla soproga, in ker »človeku ni dobro samemu biti«, si je izbral drugo nevesto v osebi gospodične Kate Stariha, ki je pomagala v pisarni g. Jos. Dunde, tajnika K. S. K. J., cigar pisarna je v Nemaničevi hiši. Poroka se je imela vršiti koncem predpusta. Bila sta že na oklicih in vse je bilo pripravljeno, ko se je nevesta naenkrat premislila ter — ubežala v Čikago, od koder je šla brzkone v St. Louis, kjer ima nekaj sorodnikov. Cela afera še ni popolnoma jasna, lahko se pa razlaga, ako pomislimo, da ima g. Nemanič že več kot štiri križe na hrbtu, dočim šteje gospodična Stariha komaj 20 do 24 let.

Novice iz Amerike. Iz Calumeta poročajo, da je bil rojak Janez Bahor, doma iz Goleka pri Črnomlju, v Osceola rudniku tako hudo obstreljen, da je kmalu nato v bolnici umrl. — G. K. Gorup je postal zastopnik tvrde Jos. Triner iz Čikage. — Zblaznel je v Clevelandu Slovenec Grm. — V Clevelandu se je poročil Slovenec g. Peter Moro z gđco. Frančiško Petkavšek.

Izobraževalno društvo se je ustanovilo 8. t. m. v Cerkljah na Dolenjskem. Na ustanovnem shodu je govoril g. stolni vikar Luka Smolnikar iz Ljubljane. V društvo je vstopilo že 65 udov. — Isti dan se je ustanovilo izobraževalno društvo na romarskem kraju na Brezjah. Takoj se je oglasilo za vstop 42 mož in mladeničev.

Nov mladeniški list prične izhajati v mesecu aprilu. Izhajal bo dvakrat na mesec. Cena posamezne številke bo 10 vinarjev. List se bo pečal z mladinskimi in dijaškimi stanovskimi vprašanji in bo odgovarjal na razne verske napade, ki jih prinašajo liberalni listi, zlasti »Svoboda« in »Omladina«. List bo tudi glasilo izobraževalnih društev in bo prinašal osnutke za razna predavanja. Tega lista smo že davno pogrešali na Slovenskem, zato toplo pozdravljamo namero ustanoviti nov list, ki je zlasti v našem protiverskem času nujno potreben za mladino.

Naše časopisje se je — hvala vrlim somišljenikom — v letošnjem letu prav krepko razvilo. »Slovenec«, naš katoliški dnevnik se je pomnožil za nekaj sto iztisov, naš »Domoljub« je pridobil okrog 3000 (reci tri tisoč) novih naročnikov in tudi njegov bratec »Bogoljub« se tiska v 15.000 izvodih. Lepe so te številke, a vendar se da še mnogo storiti v tem oziru. Mnogo je še krajev, kjer se premalo bere. Na delo torej, da bo naše časopisje seglo v najbolj oddaljene gorske vasice.

Ribiške zadruge ustanove Slovenci na Proseku in sv. Križu pri Trstu.

Iz tržaške škofije. Izšel je ravnokar »pregled« duhovščine tržaške škofije. Morebiti bo katerega zanimalo, ako se posname naslednje podatke: Kanonikov stolnih pri sv. Justu je 7,

sostolnih v Kopru 6, kuratnih v Piranu 8, v Novem gradu-Cittanova 3, skupaj štiriindvajset, izpraznjenih je sedem. Župnij je 118, brez duhovnika so tri. Vikarijata 2, kuracija 1. Kapelanij (ekspozitur) 51, praznih 19, kapelanij pri župnij. duhov. pomočnikov 107, manjka jih 56. Katehetov na ljudskih in srednjih šolah je 29, med njimi 8 iz drugih škofij. Dušnih pastirjev iz domače škofije 192, vpokojenih je 34, iz drugih škofij vpokojenih 20. Vernih duš je v škofiji 412.715. Največja dekanija je Trst 174.752, najmanjša Krkavce 8314 duš. Mučnikov v Trstu, znanih po imenu, je bilo 14, najznamenitejši sv. Just, zavetn. patron škofijski, mučen leta 290. po drugih leta 303. po Kristusu.

V istrskem Podgradu je suspendiran ondotni notar Dubrovič. Moral se bode zagovarjati radi poverjenja.

Jasno glavo! Močne živce! Zdravo spanje imamo, odkar rabimo Feller-jev rastlinski fluid s. z. »Elsafluid«, ker uteši bolečine, krepi živce in učinkuje oživljalno na celo telo. Za poskušnjo dvanajstotina franko 5 K. Nikakoršnih bolečin v želodcu, zaprtja in motenega prebavljanja ne poznamo, odkar rabimo Feller-jeve odvajalne Rabarbara-kroglice. Šest škatlic franko 4 K. Naročite pri E. V. Feller v Stubici, Elsa trg 16. (Hrvatsko.)

Pozor! Na pustno nedeljo je bilo v gostilni pri gosp. Jakazu v Novem mestu vzeto enemu krojaču za dve obleki sukna, ki ga je prinesel s pošte. Sukno je bilo eno ne prav črne, drugo pa bolj rujave barve v vrednosti 25 K 20 vin. Kdor pride izmoviču na sled, dobi 10 kron nagrade. Naznani naj se to na županstvo Šmihel - Stopiče ali pa na orožniško postajo v Novem mestu.

Gorenjske novice.

Iz kamniškega okraja.

»Kmečka zveza za kamniško dekanijo« priredi dne 22. t. m. popoldne ob 3. uri v gostilni pri »Rodetu« (Šutna) srečanje plemenskih merjaščkov. Natančni program se objavi županstvom in zaupnikom po okrožnici.

Kmetijska podružnica v Kamniku priredi 17. t. m. razstavo plemenskih prašičev. Ista se vrši popoldan ob pol 2. uri pri Rodetu (Šutna).

Z Moravč se piše: Zadnji semenj je bil pri nas dobro obiskan. Prodalo se je mnogo živine. Prihodnji se vrši 20. t. m., dan po sv. Jožefu. Ker prihaja k nam mnogo kupcev, je želeli, da se prižene tudi mnogo živine. Tretji in četrti semenj razvidi vsakdo iz pratike, ki leži gotovo v vseh hišah.

Iz Gorčice. Tu sta umrla v enem tednu dva uda Marijine družbe, in sicer eden iz mladeniške, drugi iz dekliške družbe. Ivana Paulič iz Domžal je ležala bolna nad pol leta, mladenič Peter Rihtar, ki je bil voditelj mladeniške družbe, ni zapustil 13 mesecev postelje. Bil je tudi ud izobraževalnega društva. Oba umrla sta imela jako lep pogreb. Naj počivata v miru!

g Iz Sinkovega Turna. Pri nas je neka oseba, ki se kaj rada norčuje iz naših gg. duhovnikov. Čudimo se, da hočejo naši vaščani še podpirati tako osebo. Za sedaj še zamolčimo njeno ime.

g Iz Ihana. Dne 8. t. m. je bilo v našem izobraževalnem društvu podučno predavanje. Predaval je društveni predsednik gospod žup-

nik A. Antončič. Predavanje je bilo dobro obiskano, in želimo si še mnogokrat tako prijetnega vžitka. Opozarjamo že danes, da bo sedaj zopet redno vsako drugo nedeljo v mesecu podučno predavanje.

Bohinjske novice.

g Na bistrški trirazrednici je s prvim marcem nastopila svojo službo definitivno nameščena učiteljica gospica Josipina Javornik iz Viča. Do sedaj začasno nastavljena Uršula Potočnik poučuje na Breznici.

g Prometno društvo je imelo 16. februarja veselico v salonu g. Iv. Markeša. Zanimivo je bilo predavanje g. nadučitelja M. Humek s skioptikonom: »Križem sveta«. Dne 1. marca pa je imela požarna bramba pri Mencingerju po domače Beču, v korist društva svojo veselico. — Na skioptikonu smo gledali življenje Japoncev.

g Železniška direkcija v Trstu je s prvim januarjem t. l. vendar ugodila vedno se ponavljajočim prošnjam poštenih železniških čuvajev in jim dovolila postavni prosti čas po dovršeni službi ter še posebej, da morejo vsaj vsak mesec enkrat k sv. maši. Vsega prostega časa skupaj imajo torej na mesec 42 ur. Služba čuvajev je pa tudi težavna, polna odgovornosti ter traja — neprenehoma po 16 ur.

g Zadnje pustne dnove so se nekateri vendar preveč pošemili. Ta grda — poganska razvada — ki drugod že pojenjuje, se pač na Bistrici prav nič ne poda. Ne posnemajte tujih prismojenih šeg!

g Za pogorelce v Češnjici so darovali: domači župljani in gospoda 144 K, bistrški župljani po g. Pibru 120 K, Boh. Bela po g. župniku Mraku 16 K, Gorje po g. svetniku Ažmanu 30 K. Bog plačaj! — Eden izmed pogorelcev je še v veliki potrebi.

g Sirarna pri Stari Fužini. Dne 12. marca sta načelnik »Mlekarske zveze« g. stotnik Kump in nadzornik g. Legvart za šest let vzela v najem ondotno sirarno, seveda na drž. stroške. Namen je ta — izboljšati izdelovanje sira in domače sirarje podučiti v izdelovanju sira. Tri mesece spomladi se bo sir izdeloval doma na Fužini v sedanjih prostorih, ki se bodo v ta namen popravili, po leti pa na krasni planini »laze«. Pri razpravi sta bila navzoča domači in bistrški g. župnik Piber. Zadnji je mnogo pripomogel, da se je stvar izvršila.

g Nočnega čuvaja v Srednji vasi pogostokrat ni. Ljudje, pazite se! V soboto zvečer okoli pol enajstih je nesel nek neznan tujec celo košaro oblac proti Mežnarju. Na vprašanje, kdo da je — je pustil košaro pri Prežljevi kašči in zbežal. — Kaj dobrega gotovo ni namerjal.

g Uganka. Kaj je to? — Lopata po cesti hodi, pa se vseeno nič ne pozna.

g Igra. Na glavni praznik M. B., 25. t. m. prirede dekleta lepo igro: »Na Marijinem srcu«. Vstopnina po navadi. — Pridite. — Za prednico je na novo izvoljena Mina Sodja iz Srednje vasi.

Iz kranjskega okraja

g Voltve za deželni zbor so v Kranju za liberalce prav slabo izpadle. Napeli so zadnje sile, da so za farbarja Cirila vjeli 126 glasov. Meščansemu kandidatu g. Pavšlarju so v najboljšem slučaju milostno prepustili 60 glasov. Dobil je pa gosp. Pavšlar 83 glasov, čeprav ni volil samega sebe, kakor Ciril.

g Iz Kovorja. Lepa je naša vas, zlasti zato, ker ni v njen nobenega umazanega liberalnega časopisa. — Pri nas se pečamo marljivo z čebelarjo, ki letos posebno lepo kaže. Imamo veliko panjev na prodaj.

g **Kdo je rešil Cirila?** Libežalno uradništvu in par trgovcev, ki se v ponedeljek kmetu odkrivajo, ostalih šest dni se mu pa posmejujejo.

g **Plajbernov Janko** se je med vsemi trgovci čutil najbolj poklicanega vzbujati strah pred — kmeti. Obupno je klical in milo prosil: meščani volite Cirila; če bo Pavšlar izvoljen, bo pripeljal kmete v mesto, ki bodo vse naše meščanske pravice požrli. In vrli Janko je sklenil, da kmetom za nobeno ceno ne prodaja več svoje robe.

g **Bojkot kmečkemu denarju** so 6. marca sklenili poleg Farbarjevega Cirila in Plajbernovca Jankota, Fikužev Johan, vrvar Šinkovec, Chrobatov Francelj in še par drugih. Radovedni smo, če ostanejo pri besedi.

g **«Dober tek!»** Fikužev gospod Johan so pred volitvami obljubili, da bodo pohrustali z veliko lahkoto vse Pavšlerjeve volivce, kar jih bo čez 60. Dober tek! Ali bo za vseh 23 prostora v Vaši «domovini»? —

g **Mošnje.** Naša hranilnica in posojilnica je imela minulo nedeljo svoj občni zbor. Število zadrušnikov je naraslo od 125 na 135. Računski zaključek izkazuje prejemkov 74.142 K 61 vinarjev, izdatkov pa 72.313 K 80 vin.; torej skupni promet 146.456 K 41 vin. V tekočem letu se pa obeta še izdatno večji promet, ker smo s 1. dnem sušca 1908. domači mlekarni odprli tekoči račun. — Prva mošenjska mlekarna se je jela prav krepko razvijati, kar je pristopila k Mlekarski Zvezi v Ljubljani. Dne 8. sušca je imela občni zbor. Članov ima sedaj 80, prometa pa izkazuje za leto 1907. 34.098 K 72 vin. Zanimanje za zadrugo se kar vidno množi, kar so se polegla neljuba nasprotstva med člani in se je vpeljalo točno izplačevanje in zanesljivo oddajanje mleka. Tudi nabiranje in prodaja jajec se bo vpeljala v mlekarni; čakamo samo nabiralnih zabojev in natančnejšega poduka o tej kupčiji, ki ga nam je gosp. Legvart že obljubil v posebnem predavanju. — Tudi Kmetijsko društvo smo si ustanovili, da si zlasti s stroji olajšamo razna kmetijska dela, kot mlačvo, čiščenje, rezanje slame itd. Za to društvo nas je posebno navduševal v posebnem predavanju neumorno delavni g. Belec, župan v Št. Vidu nad Ljubljano, ter nam opisal in vsestransko pojasnil prekoristno delovanje pa lepe uspehe take zadruga v Št. Vidu samem! Sedaj smo na tem, da si omislimo bencin-motor in najpotrebnejše stroje. — Ob deželnozbornih volitvah je v naši občini 80 volivcev pokazalo svojemu delavnemu poslancu in častnemu občanu g. Pogačniku neomajno zaupanje in hvaležnost. — Naše občinske volitve še niso potrjene; čakamo še na rešitev rekurzov.

g **Cerklje.** »Slovenec« je nakratko poročal o zanimivem shodu, ki sta ga privedla dne 16. februarja kandidata S. L. S. Trda je predla na shodu liberalnemu učitelju Lapajnetu, da je pripoznal javno pred vsemi poslušavci: »Narod« in »Gorenjec« lažeta. Dosledno tej izjavi liberalnega učitelja bi se morali liberalci sramovati teh listov. Toda še Lapajne, ki je to izjavil, bere pridno te liste in piše vanje. S tem si daje sam sebi klofute. Dober tek z lažmi, Lapajne. — V Cerkljah je bila dne 9. in 10. marca volitev občinskih odbornikov. V tretjem in drugem razredu se liberalci niti udeležiti niso upali občinske volitve; pač pa so se pripravljali na prvi razred več mesecev. Toda pogoreli so sramotno tudi v tem razredu. Prišli so v odbor vsi možje, ki jih je postavila S. L. S. Niso pomagale nobene laži liberalcem, akoprav so jih raztrosili pred volitvijo neštevilno. Liberalci so lagali, da namestila novi občinski odbor zidati hišo za Marijino družbo in izobraževalno društvo. Ta laž

naj nauči vsakega, ki je dozdej liberalcem kolhčak verjel, da so v lažeh vedno mojstri. Novi odbor je izvoljen na celi črti in bi lahko stavil zahteve, kar so liberalci lagali; ako pa ne bo zahteval novi odbor tega, primite liberalce za lažnjivi jezik. — Za liberalne odbornike so se najbolj pehali Matevž Kern, Babič iz Zg. Bernika in njih vodja Lapajne. Toliko, da se poznamo.

Iz raznih krajev Gorenjske.

g **Z Breznice.** Od 6.—13. t. m. je bilo po dolgih sedmih letih zopet veselje v naši župniji. Imeli smo namreč sv. misijon. Vodili so ga čast. gg. patri jezuiti iz Ljubljane. Kako da se je ljudstvo veselilo teh lepih dni, kazala je velika udeležba, posebno domačih župljanov. Dan na dan je bila prostorna župna cerkev skoro vedno polna pobožnega ljudstva. Možje in žene, fantje in dekleta so kaj pridno prihajali poslušat misijonske govore in prejemati sv. zakramente. Le kakšen tak morda, ki mu je vera deveta briga, ni prišel te dni v cerkev, dasi bi bil najbolj potreben. Z milimi pa tudi z resnimi besedami so si prizadevali gg. misijonarji vzbuditi v srcih vernikov čut pravega kristiana. In ne zaman. Sv. obhajilo je prišlo blizu 1400 vernikov. Pa prehitro se je približal konec teh lepih dni. Ob koncu misijona prihitelo je 10 duhovnikov iz bližnjih župnij, da se še bolj povzdigne slovesnost. Po sklepni pridigi je daroval veleč. g. dekan radovljiški sv. mašo, potem se je razvila procesija z Najsvejšim. Bil je res krasen pogled. Udeležila se je procesije med drugimi šolska mladina pod nadzorstvom učiteljice gdčine Potočnik, gosp. župan s svetovalci in občinskimi odborniki, požarna bramba, Marijina družba in prav veliko domačega in tujega ljudstva. Tako se je tedaj končal čas sv. misijona. Koliko jih je, ki bi še radi imeli patre med seboj, a odšli so drugam oznanjat pokoro. Le pojdite, tudi drugie oznanjite sv. resnice, a Vaši nauki ostanejo! Mislimo, da z božjo pomočjo ne bodo Vaše besede brez uspeha. Bog Vam giblino povrni Vaš trud, pri nas bodo pa imena gg. patrov Žužek, Rakovec in Kunstelj ostala v trajnem spominu.

g **Z Dobrave pri Kropl** se nam piše: Srce nam je zadrželo, ko je zagrnil grob telesne ostanke dne 9. t. m. v Otočah umrlega učiteljskega pripravnika Ignacija Grobovšek. Solza nam je kanila na grob, kamor je tirala tako mlado žrtev božja dekla, bleđa smrt. Umrli Grobovšek, ki je ravnokar izpolnil 19. leto, je bil tihega značaja, ponižen in tako ljubeznjiv, da se je vsakemu prikupil, kdor ga je poznal. Vestno se je pripravljal za težavni učiteljski stan, in večkrat je potožil piscu teh vrstic, da bo radi boleznimi izgubil leto . . . In zdaj je izvršil vse nauke za dolgo večnost in upamo, da prav dobro. Nedolžen, kakor je bil, je tolažil do smrti bolan, svojo žalostno mater: Ne bodite žalostni, mama; kaj bi pa bilo, če bi bil postal hudoben. Tako more govoriti in tolažiti le — angeli. Trdno upamo zato, da so se nebeščani veselili ob njegovem veličastnem pogrebu, katerega so poveljali rajnika soščolci gg. pripravniki, do 30 na število, s prelepim petjem pred hišo in na pokopališču. Zato proč žalost, kadar se nebesa odpro.

— **Pozor pred agentom.** Po Istri slepari neki poljski jud, agent tvrdeke H. Schipper iz Monakovega ter ponuja perilo, ki ni vredno niti tretjino denarja, ki ga stane.

Dolenjske novice.

Iz ribniške doline.

d **Iz Velikih Lašč.** »Zadružni dom« bo začela zidati Hranilnica in posojilnica v Velikih Laščah. Stavba bo stala okroglo 40.000 kron. Kakor zdaj kaže, upamo, da bo do zime popolnoma gotova. V njej bo imelo svoje prostore kmetijsko društvo (prodajalna in obširno skladišče), Hranilnica in posojilnica (2 sobi) in izobraževalno društvo (2 sobi). Notri bo tudi dvoje stanovanj in dvorana. Celo stavbo je prevzel domači podjetnik g. A. Krese. Vsi, ki se zanimajo za društveno življenje, so z veseljem pozdravili ta sklep posojilničnega odbora. Le nekateri, ki ne znajo stvari presoditi, imajo neko bojazen, češ, posojilnica bo imela pri tem izgubo. Pa naj bodo brez skrbi! Je vse dobro preračunano, da se bo hiša obrestovala. To ne bo v škodo, marveč v veliko korist našim društvom. Ko bodo imela svoj lasten dom, se bodo mogla še bolj razvijati. Tudi dozdej so društva ugodno napredovala. Hranilnica in posojilnica je primeroma še mlada (obstoji pet let), pa je imela v letu 1907. prometa en milijon 256 tisoč kron. Hranilne vloge obrestuje po 4¹/₂%, posojila pa daje po 5¹/₂%. V letu 1908. pa ima dozdej že skoraj pol milijona prometa. — Kmetijsko društvo je imelo v letu 1907. prometa 376.000 K, v letu 1906. pa 166.000 K, torej je v enem letu narastel promet za 210.000 K. Ravno ta hitri razvoj obeh teh zadrug je pokazal, kako nujno je potrebno zidati lastni dom, da dobimo za nadaljni razvoj primerne prostore. — Izobraževalno društvo je priredilo v letu 1907 šest gledaliških predstav, bilo je v njem pet predavanj, osnoval se je ženski odtok in ustanovili smo tamburaški zbor, ki je že pri več veselicah spretno sodeloval. Ko bodo ta društva imela svoj lasten dom, bodo mogla še hitreje in lepše napredovati.

d **Volitev cestnega odbora.** Kmalu se bode zasukala zemlja okrog zemeljske osi in kmalu bode solnce zopet sijalo visoko na nebu, odkar je bila volitev cestnega odbora velikolaškega, a še danes ni volitve načelnikove. Vprašamo, kje je vzrok, ali pri glavarstvu, ali pri odboru samem. Zahtevamo pojasnila!

d **Sv. Gora pri Litiji.** Videl sem delovanje in občudoval napredek svetogorskih mož. V svojem okrožju so ustanovili kmetijsko podružnico in mlekarsko zadrugo, katera se jako lepo razvija. Le tako naprej! Možje, v edinstvi je moč!

Iz Št. Ruperta.

d **Iz samega sebe se delajo norca oča Švrk.** Bili so že vse, tudi župan že — pa so bili odstavljani. Zdaj bi tudi radi bili načelnik »Kmečke vračilnice«. Mi jim to privoščimo. Samo zdi se nam, da so precej nedosledni. Pred leti, ko se je ustanovila hranilnica v Št. Rupertu, je županstvo dalo oklicati, da ne potrebujemo posojilnice in hranilnice, ampak vračilnico. Sedaj so pa sami pristni in tako za mir v občini skrbni možje — možje sloge (!) stopili skup in res ustanovili »vračilnico«. Sedaj je domovina rešena! Vprašanje je samo, kdo bode tem ljudem, ki se iz samega sebe norca delajo, kaj zaupal. »Kasno bodo deli pa pod streho.« Tako so sklenili. Oštarijo imajo Švrk v lastni hiši. Torej vse jim gre po sreči. Privoščimo jim še enkrat čast župana.

d **Lepa vzgoja.** Učenec Molc je bil radi mnogobrojnih prestopkov v šoli in zunaj šole in v cerkvi kaznovan s šibico. Dober oče, ki je g. katehetu dal pravico, da sme dečka kaznovati, pa gre in toži g. kateheta in zahteva

30 kron odškodnine. Ali g. katehet je bil oproščen v Mokronogu in v Novem mestu. Kljub vsemu hujskanju liberalnega prijatelja ni prišel do kronc. Menda bo ta slučaj izmodril neumne stariše, ki otrokom-porednejem dajejo potuho in zato tožijo učitelje »duhovnike.

d Semenj na Čirniku je bil jako obiskan. Živina je bila draga.

d Hranilnica in posojilnica je imela lansko leto prometa 290.000 kron. Hranilnica je kupila za ude »Kmečke zveze« stroj za čiščenje in bode kupila tudi nekaj bran.

d Mladenci — možje, na Brezje in Vele-sovo dne 25. marca! Oglasite se v društvu!

d Darovale ste dve osebi za izobraževalno društvo 100 K in 50 K. Bog plačaj!

d Blato na cesti od Rakovnika do Št. Ruperta opominja cestnega načelnika, da se ga usmili in spravi v kraj!

Iz raznih krajev Dolenjske.

d Iz Toplic. Od 15. do 22. marca t. l. imamo sv. misijon, ki ga vodijo gospodje patri iz reda sv. Frančiška. Naj gospode misijonarje z imenom navedemo: p. Avguštin Čampa od nove cerkve sv. Antona na Viču pri Ljubljani, potem p. Salvator Zobec s sv. Gore in p. Salezij Vodošek z Brezij na Gorenjskem. Vsi trije so goreči in sloveči pridigarji in spovedniki. To je tretji misijon v Toplicah. Prvi je bil leta 1870., drugi leta 1899. Po določilih škofijskega cerkvenega zbora v letu 1903. se ima vršiti sv. misijon po vseh farah vsakih sedem ali deset let. — Privzeli smo tudi župnijo Soteska, ki je tako majhna, da ne more sama napraviti sv. misijona. — Župna cerkev sv. Ane v Toplicah je silno ozka, zato tujcev na svojo žalost ne moremo sprejeti k udeležbi. Naj potrpijo, saj bodo vse fare zaporedoma imele to srečo. Misijon je bil letos že v Beli Cerkvi, ta teden je pa pri nas v Šmihelju.

d Iz St. Jerneja na Dolenjskem je bil v »Domoljuba« nekdo sporočil, da je 26. februarja 1908. bil občni zbor in volitev novega odbora. Ker je prejšnji predsednik radi preobilnega dela v dušnem pastirstvu in v drugem delu in s šolo preobložen, ni hotel več načelstva prevzeti, in nato so novi odbor volili. Sedanji odbor se je sestavil. Novi predsednik in novi tajnik veleč. gosp. Leopold Kolbenzen, kapelan, je sestavil nov »Dnevni red za katoliško slovensko bralno in izobraževalno društvo«. Ta red se jim je prečital takoj prvo nedeljo po občnem zborovanju, in tudi na dostojen prostor pribil, kakor tudi imenik udov, katerih je bilo 114. Na novo je pristopilo že do zdaj 28 udov, ter upamo, da jih bo še več pristopilo. Tako se razvija to koristno izobraževalno društvo; le tako naprej!

d Iz St. Jerneja. Dragi »Domoljub! Pretekli teden si pri nas izgubil dolgoletnega, zvestega naročnika. Pepelnično sredo popoldne smo pokopali Janeza Zalokarja, posestnika in gostilničarja. Neizrečeno veliko je blagi pokojnik trpel. Vsušil ali pa tako zatekel mu je požiralnik, da skozi sedem mesecev ni mogel uživati navadne hrane; zadnjih osemnajst dni pa celo nobene kapljice tekočine ni mogel doli spraviti! Trpel je prav z Jobovo potrpežljivostjo. Veličastni spreved k zadnjemu počitku je pokazal, kako vsestransko je bil spoštovan in ljubljen. — Škratica je zadnji čas močno morila. In posebnost pri tem je, da je najbolj gospodarila samo v hribovskih vaseh. V teku dveh mesecev imamo že dvainpetdeset mrličev in mrličkov. — Prav potrebujemo še enega g. kapelana. Zadnji čas sta bila gospoda skoro vedno na potu do bolnikov, pa še šestnajst raznih razredov in oddelkov šole imata oskrbovati! — Konjski semenj v vojaške namene se je v soboto dne 7. t. m. prav

dobro obnesel. Pokupili so enajst lepih plemenih kobil in jih prav dobro plačali, večinoma po osemsto kron. Dotični prodajalci bodo te kobile kar doma obdržali, jih dali oplemeniti in žrebata bo pokupil erar, seveda zopet za lepe novce. Je že lepa svota to, za enajst živali skoro devet tisoč kron. Na ta način bodo naši posestniki res veliko veselje dobili do konjereje, ko vidijo, da se jim trud tako lepo izplača. Lansko leto je vojaška uprava razdelila med posestnike devet lepih kobil. Prišle so iz Tirolskega. A od teh so bile samo dve breji in torej žrebete. — Vina imamo še mnogo na prodaj in sicer prav dobrega.

d Čatež pod Zaplalom. Dne 2. marca smo Čatežani obhajali nenavadno slovesnost, kakoršne še ni nikdar obhajala naša župnija in jo malokatera. Anton in Marijeta Vitigoj, po domače Nosanova, iz Dolenje vasi sta slavila biserni jubilej svoje poroke. Nista ga mislila slovesno obhajati 60-letnega spomina svojega zakonskega življenja, a drugi jima niso dali miru in udala sta se. Cerkev je bila polna ljudstva, kakor bi bila nedelja. V pridigi je domači g. župnik razložil redke slavnosti pomen za sorodnike in celo župnijo, zarisal v kratkih potezah vesele in žalostne dneve 60-letnega zakonskega življenja. Po cerkveni slovesnosti je bilo prav okusno kosilo v posojilnični hiši, ki je bila ozaljšana z zelenjem in zastavami. Zanimivo je, da sta bile med svati samo dve sorodnici, ki sta bili že na svetu takrat, ko sta bila slavljena poročena, a bile ste majhni. Roksova mati so bili stari štiri leta, Tomčeva teta pa dve leti. Franc Jožef takrat še niti cesar ni bil, in sv. oče, ki imajo letos zlato mašo, so bili takrat trinajstletni deček. Pa mislite, da sta Nosanova samo za na peč? Kaj še! Ako ju Bog pri življenju pusti, še pridno bosta delala, kakor sta dosedaj vsako leto, oče bo živino krmil, mati bo pa plela in okopavala, da se bo vse kadilo. K sv. maši gresta malone vsak dan. Oče jih nosi 84, mati pa 83 let.

d Velika Dolina. Veselje in žalost obenem so imeli predpustne dni v Biščaničevi hiši na Ponikvi. Starejša hči se je omožila v drugo hišo, a mlajša je pa ležala isti čas na smrtni postelji. Vedno pridna in vzorna se je prehladila pri delu in dobila hudo pljučnico, ki jo je spravila v par dneh, staro šele 21 let, pod zemljo. V soboto še zdrava in v četrtek že mrtva. Seveda je huda bolezen nevestine sestre svatom tudi vzela pravo veselje. Tako so zapustile v enem tednu Biščančovo hišo dve vzgledni dekleti in zato lahko rečejo spoštovani Biščaničev oče z besedami neke pesmi: »eno sem dal možu, drugo pa Bogu«. — Zimo smo imeli prav lepo, milo in malo snega. Mrličev imamo letos v poltretjem mesecu že 31. — Prav dobro vino se dobi še v naši fari.

d Visoka starost. Minulo soboto je v Leskovcu pri Krškem umrla vdova Marija Naglič; da živi do 23. maja tega leta, imela bi svojih sto let.

d Iz Loškega potoka. Kaj ne, kako slavno delo pripoveduje prvo poglavje bukev, ki popisujejo — slavnega dela »slavnih mož«. Al' drugo poglavje je pa že bolj strašno. Poslušajte! Drugo poglavje: Na dan volitve proti večeru je šel mož volivec S. L. S. po opravkih v vas, kjer imajo gospodarski danes še večino. A glej, ni še bil v vasi, kar skočila vanj dva suroveža, ki se štejeta na stran gospodarskih, ga sujeta in pretepavata, dokler moža ne reši mimogredoč njegov sorodnik iz oblasti napadalcev. In kdo so bili ti siroveži? Eden teh dveh junakov je mož, ki je po svojem stanu navaja našo mladino, namreč učitelj na loškopotoški šoli, Polanc. Žalostno! Lepo vedenje naj se kaže otrokom s takim vzgledom!?! In

zvzišena naloga učiteljskega stanu, kje si? Škoda za druge, dobre člane tega stanu, ki jih taki »junaki« potiskajo v oči našega dobrega ljudstva navzdol. Žalostno! Vsa stvar se je seveda obravnavala pri sodišču, za napadalce seveda ne preveč častno! Kaj ne, strašno je to poglavje, ki opisuje tako »slavna« dela zares slavnatih mož. — Tretje poglavje. Nekaterim prenavdušenim gospodarskim kar ne gre iz glave ta strašna nesreča pri volitvah. Le kaj hočemo z onimi narediti, ki niso z nami volili! Tako se povprašujejo. In gledali so, kje bi uzrli kakega volivca, nad katerim bi razlili svojo jezo. In oči so padle nekega dne na Franceta K. Sumničli so ga, da je pametni France že podpisano glasovnico po svojem prepričanju prenaredil. In hude kazni so prisodili v svojem gospodarskem srcu vrlemu Francetu. Pa prišel je dan maščevanja. France pride žejen v gostilno enega teh »vikših« gospodarskih. Zahteva pijače. »Kaj pijače hočeš, mišence bi ti dal, ti izdajalec kmetijskega stanu. Kaj si naredil pri volitvah, s kom si volil?« zavpije nad njim ta »vikš« birt. Kmalu nato pa pridrvita v gostilno še dva koprola iz armade gospodarskih; ko ugledata Franceta, jima zažare oči, gospodarsko srce se jima razširi, planeta k svoji žrtvi in kaj naredita v svojem navdušenju?! Poslušajte! Prisilita Franceta, da mora iti klečat, ker ni volil na gospodarsko stran; seveda France, sam nepriljubljen, se mora vdati sirovi sili, potisneta ga na tla in kleče mora odgovarjati na vprašanja: kdo te je dal klečat, zakaj klečiš? Konečno se reši teh koprolov in odide na prosto. Prosimo vse bralce teh bukev, ali ni to »slavno« delo zares slavnatih mož!!!?

Notranjske novice.

Vipavske novice.

n Col nad Vipavo. V našo župnijo prihaja letos 57 »Domoljubov«, tako da pride na vsako tretjo hišno številko po en izvod. »Slovenec« dnevnikov kroži po župniji pet ter eden sobotni. Katoliško izobraževalno društvo priredilo je pretečeno leto štiri predstave, med drugimi tudi Finžgarjevega »Divji lovec«, ki so se vse na splošno zadovoljnost prav polvoljno predstavljale. Iz društvene knjižnice se je izposodilo okrog 800 knjig. Pristašev S. L. S. je bilo pri zadnjih deželnozborskih volitvah 67, nasprotnih 11. Vse to spričuje o veliki zavednosti colskih občanov. — To spomlad se prične razširjevati enorazrednica v dvo-razrednico. Dal Bog, da bi bil potem šolski obisk bolj reden. — V Sanaboru je umrl Anton Bizjak star. Kako spoštovan je bil daleč na okoli, spričuje mnogoštevilno spremstvo k zadnjemu počitku. Med drugimi smo videli tudi deželnega poslanca g. Lavrenčiča ter g. župana iz Vipave, Petrovčiča. — V Sanaboru je še mnogo prav finega vina na prodaj. Kupci, požurite se za to kapljico, Vam ne bo žal. Cene primerne.

Idrijske novice.

n Proračun poljedeljskega ministrstva o gozdni upravi izkazuje, da bodo leta 1908. v kranjski deželi erarični gozdovi dali dobička 132.900 kron. Lep dobiček! Zahtevati se pa mora energično, da bodo tega dobička deležni tudi oni, ki ga narede. Erarični drvarji morajo dobiti od tega dobička. Sramotno je, kako slabo so plačani erarični drvarji. — provizija teh nesrečnikov je navadno 6 K 80 vin na mesec;

žene drvarjev dobe okrog 2 kroni na mesec; drvarske sirote imajo pa komaj na mesec 62 vin., beri: šestdeset in dva vinarja. Po proračunu se bodo uradnikom izplačale precejšnje svote — privoščimo sicer vsakemu, kar mu gre — toliko pa vendar smemo zahtevati, da uprava eraričnih gozdov mora vendar enkrat začeti gledati na to, da bodo erarični drvarji, njihove žene, otroci in sirote vsaj toliko plače imeli, da bodo mogli živeti. Za 6 K 80 vin., 2 K, 62 vin., kakoršne so sedaj provizije, noben gozdni uradnik niti svojega psa ne more prerediti na mesec. Drvarji so pa še možje, ki vse svoje moči dajejo eraričnim gozdom — uradniki jih pa uporabljajo tudi drugod.

n Deželnozborna volitev v idrijskem okraju. Črni Vrh: Lavrenčič 132, Premerstein 15; Vojsko: Lavrenčič 41, Premerstein 2; Sp. Idrija: Lavrenčič 43, Premerstein 43, Mlinar 13; Žire: Lavrenčič 93, Premerstein 117, Mlinar 3; Dole: Lavrenčič 11, Premerstein 21; Godovič: Lavrenčič 2, Premerstein 21. Večina za vrlega Lavrenčiča tudi v tem sodnem okraju, dasi se je Premerstein lagal, da ni več liberalce, ampak samo kmet. Hudomušnež je rekel, da sta na Kajetanove besede na Vojskem samo župnik in cerkvenik njega volila — drugim se je pa vsem zdel prekatoliški, so zato pa raje volili vsi Lavrenčiča.

n Nesreče pri vožnji. Iz Idrije na Vojsko je vrgel led in sneg pod cesto voz Obrekarju in vrlému Blažu Čarju. Čas bi bil, da bi se poklicani faktorji vendar pobrgali za to cesto, da bi ne bilo toliko nesreč. Človeško življenje je vendar nekaj — v kakšni nevarnosti so pa vozniki na tej cesti. Očka Zagoda, kot načelnik cestnega odbora, poskrbite, da ta cesta dobi podporo in kot vpliven mož vplivajte na svoje somišljenike, gozdni erar, razna županstva, da se ta cesta tudi korenito popravi.

n Vozniki eraričnega lesa. Ker ima gozdna uprava na Kranjskem lep dobiček, mislimo, da bo voznikom izpolnila želje, da bodo v starosti in onemoglosti dobili provizijo, da jim bo erar dal odškodnino, če bi se jim živina poškodovala pri erarični vožnji in da bodo sploh za vsak slučaj nezgode zavarovani.

Iz Starega trga pri Ložu.

n Volitve v starotrški občini so se vršile prav mirno. G. Drobnič je naš rojak, g. dr. Žitnik naš stari znanec, ki se je bil dne 16. februarja zopet predstavil na javnem shodu. Na dan volitve sta dobila kandidata S. L. S. 228 glasov, nasprotna 58 glasov. Priznati pa moramo, da so se liberalci z večjo vnemo udeležili volitev nego naši pristaši.

n Volitve v mestu Ložu so končale z zmago liberalcev. Njihov kandidat g. Lenarčič je dobil 33 glasov, neodvisni kandidat g. Verbič 14 glasov. Kdor bi sodil po tem razmerju, bi mislil, da je v Ložu pretežna večina prebivalcev liberalna. A temu ni tako. Liberalci sami so bili pri zadnjih volitvah prav pošteno v strahu. Pri zadnjih državnoborskih volitvah je zmagala v Ložu S. L. S. Da je podlegla pri deželnozbornih, je več vzrokov. Krivica je, da Podložani niso smeli voliti z Ložani kljub temu, da spadajo v mestno občino, s katero so volili pri državnoborskih volitvah, pa pred nekaj leti tudi pri deželnozbornih volitvah. Podložani so reklamirali. Deželna vlada pa je odgovorila na tozadevno pritožbo, da ima Lož drugačne interese, koristi, nego Podlož. Ljudje božji, pridite vendar v Lož in oglejte si ložke fabrike in ondotno cvetočo veliko industrijo! Podložani pa so sami revčki, ki po Ložu ceste pometajo in iz ložkih fabrik žlindro odnašajo. Presmešno! O tem odgovoru deželne vlade se bo še govorilo! Druga velika krivica je v tem, da se niso

prav razdelili na posamezne ložke posestnike kljub temu, da so bili skupni pašniki že pred štirimi leti potom agrarne operacije razdeljeni. Mnogo naših posestnikov ni vsled tega doseglo volivne pravice. Tudi v tem je bil liberalni manever. Pride dan plačila. — Veliko pristašev S. L. S. pa žalibog ni doseglo volivne pravice, ker ne plačajo zadosti davkov. Manjši posestniki so večinoma vsi naši, ker so zavedni. Zavedni pa so, ker — bero. Premnoge Ložane je pognala v nasprotni tabor nezavednost. Kako bi sicer ložki kmetje korakali skupno z uradnistvom — g. sodnik ni volil — ki je protiljudsko, ker je liberalno. V Ložu se pre malo bere, po priprostitih gostilnah se govori o vsem, samo o političnih zadevah ne. Par polizobražencev daje komando mnogo nezavednežem.

n Izpremembe pri učiteljstvu. V zadnjem času so nastopile na starotrški štirirazrednici kar tri nove učne moči. Gospa Ivanka Perušek, ki je 17 let službovala v Starem trgu, je umrla 7. februarja. Mesto nje podučuje gospodična Marija Turk iz Loža. Gospodična Berta Rossmann se je prostovoljno odpovedala službi. Na njeno mesto je prišla gospodična Simčič, ki je bila v zadnjem času nastavljena v Spod. Logatcu. Gospodična Justina Kozamerin je odšla v Mirno peč, kjer je definitivno nastavljena. Iz Št. Vida pa je prišla mesto nje kot začasna učiteljica gospodična Jovan.

n Predpustna veselica, ki jo je priredilo izobraževalno društvo dne 23. februarja, se je v vsakem oziru sijajno obnesla. Občinstva je bilo pri prvi prireditvi toliko, da se je morala veselica zadnje pustno nedeljo še enkrat ponoviti. Tamburaši so želi mnogo opravičene pohvale. Mladeniči-igravci so prav dobro izvršili svojo nalogo. To vam je bilo nepriljenega smeha pri burki »Strah z dolgo roko«! Udeleženci so se čudili sigurnosti in ročnosti kmečkih fantov. Gostje so zadovoljni zapuščali gledališke prostore; društvo je storilo velik korak naprej v moralnem oziru, pa tudi v gmotnem oziru je prirastla društveni blagajni prav lepa vsota čistega dobička. Hvala vsem udeležnikom!

n Dva volka so že ustrelili po novem letu šneperski lovci. Klati se jih baže večje število po gozdu in delajo precej škode pri divjačini.

Postojnske novice.

n Bogatina Jurca prosijo v Majlandu, naj še kedaj pride tja gori, drugače bodo res mislili, da ta človek, ki je obogatel od delavskih žuljev, to pot najde samo ob času kakih volitev. Torej Jurca, potrudite se večkrat gori v Majland, če ne morete hoditi peš, pa se peljite! Toda ljudij nikar ne zdravite, ker vas zna apotekar zožiti!

n Pepelnica sredi je bila žalostna za Postojno. Voz maškar se je pripeljal, na katerem sta sedela med drugimi tudi Janez Štefin in Sojer Andrej tam od Kazarja. Kar en deček vrže v maškare kepo snega; neka maškara zažene nato v jezi zvonec, ki je zadel osemletnega učenca Štefančiča tako nesrečno na glavo, da so se mu možgane videle. Deček leži v ljubljanski bolnici, storilec je pa v preiskavi.

n Mi ne pridemo iz volitev. Komaj smo volili v deželni zbor, treba je bilo voliti v trško oskrbnistvo. Ta volitev in izvolitev je bila značilna za napredno Postojno. Župan Pikel, ki vedno lepše kaže svojo čudno barvo, je predlagal, naj se volijo možje, ki znajo dobro računati. In ne brez njegovega vpliva so bili izvoljeni: Andrej Burger, ki je srečno dovršil postojnsko univerzo in je sedaj gostilničar tam na koncu Postojne. Mož je jako

učen! Drugi odlični mož je Mavrič Andrej, ki ljudem prašiče kolje in tretji je Teodor Dekleva, ki bo šele sedaj mogel pokazati, kaj zna, ker je šele pred nekaj tedni postal gosodar. Opisovali jih ne bomo še bolje, ker čujemo, da bo vsak volivec dobil fotografijo novega trškega oskrbnistva.

n Stara komanda je padla. Arko ima le še par častnih poslov, pa se že tudi tam ne čuti varnega. Ditrich, ta veliki Slovan s samo nemškimi napisi na zavitkih, je šel pa popolnoma v pokoj. Oživel bo šele ob prihodnjih volitvah. Srečno spita!

Iz raznih krajev Notranjske.

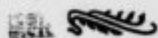
— **Nezgod pri delu.** V soboto so pripeljali v tržaško bolnišnico 22letnega Fr. Ferjančiča iz Vipave z opeklinami na desni roki. Isti je delal v kamenolomu, kjer se mu je sprožila mina pred časom ter ga hudo poškodovala. Morali so mu odrezati roko. Med operacijo je mladenič kazal nenavadno ravnodušje, kakor bi ga nič ne bolelo.

n Črni vrh nad Idrijo. Dobro so se obnesli Črnovršci ob deželnozborni volitvi dne 21. februarja. Volitve se je udeležilo 147 mož, izmed teh je dobil kandidat S. L. S. Ivan Lavrenčič 132, Premerstein pa 15 glasov. Mnogo je k tako ugodnemu uspehu pripomoglo to, ker je v župniji razširjenih mnogo dobrih časopisov in knjig. Kakor smo izvedeli na občnem zboru katoliškega slovenskega izobraževalnega društva, ki se je vršil dne 1. marca, prihaja v Črni vrh 16 »Slovenec«, 150 »Domoljubov«, nad 50 »Bogoljubov« in 15 »Glasnikov najsv. Src«, družba sv. Mohorja pa šteje blizu 200 udov. Vrh tega se je leta 1907. prebralo 1151 knjig iz društvene knjižnice, ki je štela konec leta 1603 knjige. Rednih članov je bilo 126, ustanovni trije. Dohodkov je imelo društvo 617 K 2 vin., stroškov pa 563 K 86 vin. Priredilo je tudi jako zanimivo predavanje ter dve veselici s petjem, tamburanjem in dramatičnimi predstavami. Ti kratki podatki kažejo, da gredo Črnovršci s časom naprej in da je ogromna večina župnije na strani Slovenske Ljudske Stranke.

n V Rakitni je začela letos smrt pobirati bolj stare ljudi. Umrla je 4. t. m. Marija Bezek po dolgi mučni bolezni. Poprej je bila v ljubljanski bolnici 11 let in sedaj že skoro celo leto doma bolna. Zapustila je moža in dve hčeri. — Imeli smo ta predpust štiri poroke, med temi Franceta Kržiča, vdovca v 70. letu.

n Iz Cerknice. Pred kratkim časom je bil pri okr. sodišču v Cerknici obsojen na 10 K globe g. Ernst Šerko, sin županov, ker je prej neki večer ob 10. uri streljal s puško v Begunjah sredi vasi. Sedaj se bode moral zagovarjati še pred politično oblastjo. Želeti bi bilo, da se takim »nadebudnim« mladeničem orožni listi sploh ne dovoljujejo. In kako se je to zgodilo? Bilo je v nedeljo zvečer. Pri g. Stergulcu so se ga mladeniči že precej nasrkali. Posčno »korajžo« je kazal tudi g. Ernst. Na vsak način se je hotel izkazati kot najmočnejši »mož« v vasi. Izzival je toliko časa, da je izzval par vaških fantov, ki sta bila pripravljena boriti se z njim z golimi pestmi brez kacega orožja. Toda fant ni imel sreče! Že pri prvem spopadu je bil od nasprotnika tako vržen na tla, da so kosti kar zašumele. Ravno tako je bilo pri drugem, tretjem itd. Fanta je to grozno jezilo! Že poprej bolj prevzetne narave, sedaj pa od begunjskih fantov tako poražen, to ni g. Ernst mogel prenesti. Da bo pa vendar dal duška svoji jezi, je začel pa streljati. Oddal je najmanj 15 strelav. Ko bi kaj tacega storil kak kmečki fant, bi se mu malo drugače godilo,

ne bi opravil z 10 kroncami. G. Ernestu vseeno svetujemo, naj ne hodi izzivat mirnih Begunjev, ker v kakem ponovnem slučaju bi utegnil občutiti močne in žilave pesti begunjskih fantov.

Iz raznih krajev.

Iz Mozirja. Čitali smo v cenjenem »Domoljubu« o neki gnjili požarni brambi na Kranjskem. A ne samo na Kranjskem, tudi na Stajerskem imamo nekatere cudne požarne brambe. Tukajšnja požarna bramba je pod vodstvom strastnih liberačev, njen načelnik zna jako imenitne račune polagati. Pod tem vodstvom se je izvolil častni sod, in ta sod je izključil dva pregledovalca računov, katera nista hotela prikriti gnjilega in nepravilnega delovanja. Na to rzsodbo pa je odstopilo osem poštenih in delavnih udov. Računi so se baje izgubili! Odstopivši udje so s tem pokazali, da ne marajo sodelovati pri takem društvu. Za predsednika častnega sodega je bil izbran neki brivec, kateri brije na vse strani, al' mu diši, al' mu smrdi, njegova britev vedno skli.

Ameriško pismo. — Bridgeville, Pa. Dragi mi »Domoljub«! Prosim, ponatisni par vrstic v svoje cenjene predale, ker se nikoli nič ne sliši iz naše naselbine. Z delom gre pri nas bolj počasi, dobiti ga pa sedaj sploh ni. Izgovarjajo se večinoma, da ni dela radi volivnega boja, ki se kmalu prične. Tolažijo nas, da boče boljše šele drugo leto. Ne svetujem nikomur, da bi prišel sem s trebuhom za kruhom. Kdor se misli v Ameriko izseliti, naj raje doma počaka, da nastopijo boljši časi. Mi, ki smo tukaj, se moramo pa s potrpljenjem mazati in čakati boljših časov, in pričakali jih bomo najbrže tako, kot bratje Hrvatje sv. Jurija. — Naša naselbina šteje okrog 400 Slovencev. Imamo tudi slovensko cerkev, posvečeno sv. Barbari, in slovenskega duhovnika, v osebi Rev. Jožefa Zalokarja. V slučajih nesreč ali smrti imamo tudi slovenski katoliški podporni društvi sv. Jožefa in sv. Barbare. Pozdravljam vse rojake in bralce »Domoljuba«, posebno pa vas farani iz Št. Jurija pod Kumom. Tebi »Domoljub« pa želim obilo naročnikov in uspeha. Ivan Vrtačnik.

Stanga. Pred kratkim sta vojvoda in vojvodinja meklenburška iz Vagenšperka obiskala našo cerkev sv. Antona Padovanskega. Tudi g. župnika sta pozdravila. — Mohorjanov imamo več ko lani — skupaj 58. Prav lepo število za našo malo župnijo. 23 si je dalo molitvenik vezati. To kaže, da ljudje radi bero in še posebno nabožne knjige. Časnikov imamo tudi precej, n. pr. Slovenca, veliko Domoljuba, Bogoljuba, dva Cerkvena Glasnika, več Glasnikov Srca Jezusovega, Dolenjske Novice, Kmetovalca, Cvetje, Vrtec-Angeljček in druge. Iz tega se vidi, da se v Stangi veliko bere. Naša šola — čeprav zasilna — pa prav dobro dela.

Iz Prage. Dne 28. svečana je gospod Frančišek Tomšič, stavbni svetnik v Pragi, za večno zatisnil svoje oči. Zadelo ga je srčna kap. Franc Tomšič je bil rojen dne

18. julija 1848 l. v Deden dolu pri Višnji gori in je bil brat Antona Tomšiča, znanega slovenskega pisatelja in prvega urednika »Slovenskega Naroda«. Prve nauke je užival v domači šoli ter je potem nadaljeval svoje študije na c. kr. realki v Ljubljani. Po dokončanih realnih študijah je šel na praško tehniko. Že kot tehnik se je zvesto oklenil češkega naroda in je posebno vneto deloval za združenje Slovencev z rodnimi brati Čehi. Bil je marljiv sotrudnik časopisa »Politik« in je prestavil »Kanturčiči« v slovenščino. Poročil se je s premožno Čehinjo in je deloval pri različnih železničnih stavbah kot inženir na Tirolskem, Predarliskem, Češkem, Moravskem itd. — V zadnjih 12. letih je bil v službi kot ravnatelj pri deželnem odboru v Pragi pri železničnih stavbah, ki so se zgradile v novejšem času. V občje je bil znan kot izvanreden strokovnjak in vsled tega tudi meseca januarja imenovan stavbenim svetnikom. Blagi pokojnik je ustanovil leta 1901 tudi »Podporno društvo« za slovenske visokošolce, ki študirajo na univerzi v Pragi. To društvo zdaj prav dobro napreduje. Bil je šest let predsednik temu društvu in ker je neumorno in požrtvovalno zanj deloval, so ga pri glavnem zborovanju jeseni 1907 imenovali častnim članom »Podpornega društva za slovenske visokošolce«. Bodi mu zagotovljen hvaležen spomin! Mirno počivaj, blaga duša, v bratski nam češki zemlji!

Malnica na Koroškem. 1500 Slovencev brez slovenskega duhovnika! Tukaj pri zgradbi turskega predora je več Slovencev, kakor Nemcev in Italijanov, toda žal, da nimamo nobenega slovenskega duhovnika. V slovenskem jeziku smo imeli le kratek čas srečo slišati besedo božjo. Gorečnost Slovencev se je tedaj pokazala, ker ob času slovenskega duhovnika, je bila vsako nedeljo farna cerkev polna, tako, da zadnji še mesta niso mogli dobiti. Tudi sv. zakramenti so se pridno prejemali. Zakaj smo ravno Slovenci, katerih je 1500, največ delavcev ene narodnosti, tako zapuščeni, da ne dobimo slovenskega duhovnika. Še protestanti, katerih je jako majhno število, so poskrbeli, da bodo tukaj imeli službo božjo. Kaj bi bilo, ako kdo nevarno zbolil in ni več nemskega jezika?

Suha pri Labudi na Koroškem. Nedavno smo imeli pri nas popisovanje in volitev enega cerkvenega ključarja. Volitev se je izvršila bolj tiho. Le par oseb je prišlo in izvolilo nekega moža, ki je pa zelo napreden in tudi pozna dobro naše razmere. Pričakujemo od njega, da nam ustanovi kako društvo, ki je sedanji čas jako potrebno. Poskrbeti bi bilo za pevsko društvo, da ne boče treba ob cerkvenih žegnanjih izposojevati si pevcev in pevk iz drugih župnij.

Waukegan, Illinois, 2. marca. Malokdaj se kaj sliši o naši naselbini, dasi je precej velika. Zato sem se namenil jaz nekoliko opisati tukajšnje razmere, Z delom gre slabo, kakor po vseh Zedinjenih državah sploh. Veliko je tudi tukaj brezposelnih delavcev. Tudi je tukaj sedaj zelo mrzlo. Zatorej rojaki, nikari ne hodite semkaj sedaj, ampak se raje ogrejte doma pri vaših velikih pečeh, ker tukaj v Ameriki ni

tolikih. Čitamo, kako tam napredujete zavedni Slovenci, tako tudi tukaj. Imamo štiri katoliška podporna društva ter eno slovensko pevsko društvo »Ljubljana«. To društvo prav dobro napreduje. Obstoji nekaj nad eno leto ter je priredilo že pet predstav, katere so se vse izvrstno obnesle. Zlasti pa predzadnja žaloigra »Mlinar in njegova hči« ter burka »Trije tički«. Ta burka je napravila obilo zabave in smeha. Saj so pa tudi izvrstno igrali. Tudi pojejo krasno naše lepe narodne pesmi, katere nas vselej spominjajo naše ljubljene domovine. Dne 16. februarja je tukajšnje društvo sv. Jožefa, K. S. K. J. odlikovalo člana g. Ivana Jerina z zlatim križcem v znak zasluge kot ustanovitelja tega društva. Imamo tudi slovensko cerkev Marije Pomagaj in pa slovensko šolo, v kateri poučuje slovenska učiteljica, gđčna Angela Mencinger. Govori v treh jezikih, v slovenskem, nemškem in angleškem. K sklepu pozdravim vse rojake v stari domovini, posebno pa moje rojake, vrle Šmarce pod Ljubljano. Tebi vrli list pa želim obilo naročnikov ter ostajam tvoj zvesti naročnik

Alojzij Lah.

Izobrazbi.

Turške vojske

(Dalje.)

Evropa je molče gledala to početje. Knezi so se topli med seboj in zatirali narod, ki je ječal v siromaštvu in hlapčevstvu. Sovraštvo in zavist je cvela med državami, Turčija se je pa razvijala in širila svojo oblast proti Avstriji ob Savi in Donavi, proti severu do Hvalinskega morja, proti zapadu noter do Perzijskega zaliva daleč v južni Aziji.

Kapucin Ivan Kapistran je oznanjeval takrat sveto vojsko. Njegova goreča beseda je podžgala in navdušila tisoče na boj. Hrvati, Slovenci, Ogrji so se zbirali pod zastavo Ivana Hunjadija in Kapistrana l. 1456. S križem v roki je bil kapucin vedno med prvimi, dokler se ni zgrudil. Kristjani so zmagali, a zmaga jim ni mnogo pomagala. Turkov je bilo kot listja in trave, in o prvi priliki so se zopet razlili čez Hrvaško in Slovensko.

Najbolj je trepetala Evropa, ko je vladal sultan Soliman I. Bil je eden najmočnejših in najslavnejših sultanov. Premagal je Arabsko, Egiptet in severno obrežje Afrike. Potem jo je udaril nad Evropo. Hipoma je bil pred Belgradom, ključem južnih dežel, in ga je vzel z naskokom, preplaval Srem, Hrvatsko in Ogrsko. Ludovik, kralj ogrski je naglo zbral precej močno vojsko. Huda bitka se je vnela pri Mohaču l. 1526. Kraljeva vojska je bila popolnoma potolčena, 20.000 ljudi je obležalo mrtvih izmed kristjanov, med njimi tudi mladi kralj, škof Tamor in mnogo plemenitašev. Nato je napadel sultan Budo in jo vzel. Tako je zavlada vseh Ogrski. Vsi evropski vladarji so prosili po svojih odposlancih miru. Soliman in nje-

govi velikaši so se norčevali iz njih. Ukle-njene je ukazal pripeljati predse, govoril zaničljivo in ošabno o vseh krščanskih vla-darjih in naposled rekel: »Sultan bo pri-jatelj svojim prijateljem in sovražnik svo-jim sovražnikom,« in jih odpustil.

L. 1529. so Turki prihruli noter do Dunaja in ga oblegali, a Dunajčanje so se hrabro branili. Ludovik badenski je prišel mestu na pomoč in prepodil divjake iz-pred mestnega obzidja. Tri leta nato je sklenil sultan zopet napasti Dunaj. Veliko vojsko je poslal nadenj. Toda ta je bila razbita pri obleganju mesta Kiseka na Ogrskem. Premagal jo je slavni hrvaški junak Jurešič. Vendar je še vsa srednja Evropa trepetala pred Solimanom. Leta 1566 se je prikazala repatica in pol Ev-rope je zajokalo nad novim znamenjem mohamedanske šibe. Nad sto let je bilo treba, da se je ljudstvo oteslo tega strahu. Poguma je pa bilo vse eno še dosti. Tako so združeni kristjani po dolgem času zmagali leta 1571 Turka na morju pri Lepanti. Na čelu krščanske vojske je stal Don Ivan avstrijski, hraber poveljnik, ki mu je do-nela slava radi te zmage od vseh strani. Kmalu nato je praznovalo krščanstvo drugo veliko zmago. Slovenci in Hrvatje so se skazali tu kot prave viteze in bojev-nike za križ in svobodo. Bila je to zmaga pri Sisku leta 1592, na dan sv. Ahacija, 22. junija. Naših je bilo komaj 10.000, na-sprotnikov pa 50.000, kljub temu so naši Turke vrgli nazaj, jih pobili, velikansko šte-vilo jih je utonilo v Kolpi, med njimi tudi njih vodja Hasan beg. Glasna slava je do-nela voditeljem kristjanov, posebno An-dreju Turjaškemu in Ravbarju. Še danda-nes se bere na dan sv. Ahacija v stolni cerkvi v Ljubljani maša v plašču, ki je prenarejen iz pašinega plašča.

Moč turške države je bila le zunanja, na znotraj je bila država gnjila. Sultani so vladali grozovito, odstavljali najboljše mo-že, morili svoje sorodnike in jih zapirali v ječe. Največje preglavice pa so jeli delati janičarji, ki so popivali, živeli razuzdano in zahtevali vedno večjo plačo. Vzrok je bil ta, da jih sultan ni več zbiral iz kr-ščanskih fantov. Zaplela se je turška drž-ava v velike vojske z Benečani, Poljaki, Avstrijci in Perzijani. Zmagala je sicer Benečane in Perzijane, dasi je imela več izgub kot sovražnik, njena sila in grozovi-tost se je pa razbila od močnih prsih Po-ljakov in Avstrijcev.

Med Poljaki je zlasti slavno znan kralj Ivan Sobjelski, ki se po pravici prišteva med največje junake krščanstva, imenujejo ga »severnega leva«. Pred njim so trepe-tali Turki in on jim je zadal smrtni udarec. Vzel jim je vsa posestva, ki so si jih pridobili pred njegovo vladno in jih spodil iz-pred Dunaja leta 1683.

Drobtine.

Požar na parniku. Iz Bilbao poročajo, da je nastal na krovu francoskega parnika »Pleix« požar, ki ga ni mogoče pogasiti. Bati se je vsak hip strašne eksplozije. Ne preostane drugega, nego da parnik potopi-jo. Parnik je naložen s salpetrom.

— **Jubilejne krone potegnejo iz pro-meta.** Z Dunaja javljajo, da se bo jubilej-ske krone takoj po jubilejski slavnosti potegnili iz prometa, in sicer zaradi tega, ker so pri kovanju po neki pomoti izpu-stili lovorjev venec ob vladarjevi glavi.

Kako Kitajci piruho jedo. Večkrat se sliši, da je Kitajska »narobe svet«. Tako n. pr. Ki-tajec žaluje v beli obleki; kadar kliče koga k sebi, zamahne z roko kakor pri nas, če komu pokažemo vrata. Desna stran ima pri nas prednost pred levico. Na Kitajskem ravno na-robe. Svojega gosta posadi Kitajec na levo. — Tako je tudi glede piruhov. Pri nas zahte-vamo, da so jajca sveža, Kitajcu pa jajce ni nikdar dovolj staro. Za izvanredne goste in imenitne gostije pripravi več let stara, v trdo kuhana jajca, ki imajo beljak črn kakor oglje. Zato hranijo jajca v pesku ali žaganju po več let in jih prodajo potem za izredno visoko ceno. Vsakdo ima svoj okus!

To še ni najhuje. Milostni gospod! Vaša milostna je pobegnila! — »Ali je vzela seboj dovolj denarja?« — Ne, go-spod!« — »Škoda, sedaj mi preti še nevar-nost, da se nazaj povrne!«

Kašljajoče osebe opozarjamo na oglas o Thymomel scillae, t. j. preparat, kate-rega večkrat zdravniki priporočajo.

Scottova emulzija

izredno močno vpliva na ves organizem, zdravi in krepi pljuča. **Kašelj in pre-hlajenja** še tako dolgotrajna zastarana, se kmalu premagajo s

Scott-ovo emulzijo

jetičnemu povzroči SCOTT-ova emulzija olajšanje in ako se je pričelo pravo-časno z zdravljenjem, več-krat tudi popolno in trajno ozdravljenje. 2173

Službe išče izvežban **organist, obč. tajnik knjigovodja** slovenske raiff-eizenske posojilnice. Služba se lahko nastopi po do-govoru. — Naslov pove upravništvo »Domoljuba.« 558 2-1

Tvrška Slavojca Jenko dediči v Pod-gradu v Istri sprejme takoj v službo:

1 blagajničarka in 1 prodajalko

manufakturne stroke. Reflektira se le na starejše in dobro izvežbane moči. Ponudbe s pričevali in refe-rencami poslati je naravnost tvrdki. 605 2-1

Učenec se sprejme takoj v trgovino z mešanim blagom. Več neko-liko nemščine ima pre nost. Naslov pri upravništvu Domoljuba.* 559 1-1

Kuverte's firmo,

- - pisma, - -

- račune ltd. -

izvršuje natančno po

: naročilu :

: Katoliška :

: tiskarna :

v Ljubljani.

Višjega štabnega zdrav-nika in fizika dr. Schmida 12-1 znamenito 2536

olje za sluh

odstrani hitro in temeljito na-stalo gluhost. Točnje in uspeš-ne, čim prej po ušesih in naglu-host tudi ako je že zastarano. Steklenica stane 2 gld. z navodi-lom o uporabi. Dobiva se samo v lekarni

pri »Črnom orlu« na Novem trgu v Celovcu.

Slabotni, v razvoju ali pri učenju za-ostali otroci, ter slabo-krvni, otožni, nervozni, utrujeni, lahko vzburljiv in zgodaj oslabei odrasli rabijo z velikim uspe-hom dr. Hommela Haematogen.

Slast se vzbudi, duševne in telesne moči se dvignejo, vse živčevje se ojači.

Zahtevajte izrecno pristni dr. Hommel-ov Haematogen in ne dajte si usiliti nobeno izmej mnogih ponarejanj. Dobi se v lekarnah. 2170 5-13

Prodam

barvo za surovo maslo

primerno po »postavi o živilih« brez vsacega zaostajočega okusa, z najboljšimi svojstvi.

C. F. Schubert, Gradec, Murplatz 10-12.

Spretno

tkalce in tkalke

sprejme ob dobrem zaslužku takoj tkal-nica Dugaressa na Hrvatskem. 611 1

Filipa Neusteina
poslajene

odvajalne kroglice

(Neusteinove Elizabetne kroglice).

Pred vsemi drugimi podobnimi izdelki imajo pred-nost te kroglice, proste vsakih škodljivih primesi, vporabljajo se z največjim uspehom pri boleznih v spodnjem delu telesa, lahko odvajajoče, kri čisteče, nobene zdravilno sredstvo ni ugodnejše in obenem po-vsem neškodljivo, da bi preprečilo

zaprtje.

izvor premnogih bolezni. Radi poslajene oblike jih radi uživajo tudi otroci.

Škatlčica s 15 kroglicami stane 30 vin., ovoj z 8 škatlčicami, torej 170 kroglic, stane le 2 K. Če se pošlje naprej K 2-45, se pošlje franco 1 ovoj.

Svarilo! Nujno se svari pred ponarejanji. Zahtevajte »Filipa Neusteina odvajalne kroglice«. Pristne le, če nosi vsaka škatlja in navodilo nabo zakonito varstveno znamko v rdečo-črnem tisku »Sv. Leopold« in podpis »Filip Neustein, Apotheke«. Nabe trgov. sodnij. zavarovane embalaže morajo imeti nabo tvrdko. 2588 10-6

Filipa Neusteina le-karna pri sv. Leopoldu

Dunaj, I., Plankengasse 6. Dobiva se v vseh lekarnah.

Tek,

zdrav žolodec, nobenih slabosti nimamo od-klar rabimo Feller-jeve odvajalne Rabarbara kroglice z z. »Eisa-kroglice, 6 škatljič franko 4 krone. Naročite pri L. V. Fellerju v Sjubici, Eisa trg 16 (Hrvatsko).

Eisa.

Trganje revmatičke bolezni ?
le Zoltán-mazilo.

Steklenica 2 K, izvzemši porto.
 Pošilja dvakrat da dan po pošti
le lekarna Zoltán
 Budimpešta. 31 5
 Zaloga v Ljubljani:
le Emil Leustek --
 lekarna, Resljeva cesta šte. 1

Dolga ograja. Mož, ki je temeljito porazil par litrov dolenjca, se prilomi do kamenitega stebra in ga zama zama skuša obiti. »Saperlot!« se zadere, »te ograje pa ni izlepa konca!«

Hamburg-Amerika Linie

Voznja traje 6 dni
 največji leta 1905 in 06 zgrajeni velikanskimi parniki
Amerika 24.000 ton
Kaiserin Augusta-Victoria 25.000 ton
 Kaiserin Augusta-Victoria
 Fr. Seunig, Ljubljana
 Kolodvorske-ulice št. 28

Rano

vsake vrste se morajo skrbno varovati pred vsake nesreče,
 kar se pa tej lahko vsaka tudi najmanjša rana razvije v zelo hudo, težko ozdravljivo rano. Še 40 let se je izkazalo ničelno visoko mazilo, tako imenovano pralno domače mazilo kot samostojno sredstvo za obnovo. To zdravilno rano čista, stvarja leto, olajšuje vnetje in bolečine, hladi in pospešuje zaceljenje.
 Razpošilja se vsak dan.
 1 pulica 70 vln., pol pulice 50 vlnarjev. Proti predplačilu K 2-16 se pošlje 4 pulice, ali K 7-10 pulic poltine proti na vrsto postajo avstro-ogrsko monarhije.
 Vsi deli ambalaže imajo znak in so deponovano varovane znamke.
 Glavna zaloga
R. FRAGNER, c. kr. dvorni dobavitelj
 lekarna „pri črnem orlu“
 Praga, Malá strana; oga Kradevo ul. 203.
 Zaloga v lekarnah Avstro-Ogrske, v Ljubljani se dobi pri g. lekarnih: G. Plochl, U. pl. Trnkóczy, N. Hardešohilger, J. Hayn.

2172

Okolu 100.000 komadov v rabi, 5letno jamstvo, osem dni na poskus.

Britov št. 31, najnu. solinško srebrno-jeklo, 1/2 votlo brušeno z okrašenim držalom, kot kaže slika v okrašenih šatuli, K 2 50. Št. 32. Ista toda 1/2 votla, K 3- Štev. 33. Ista, toda 1/2 votla K 3-80. Št. 8700 5 črnim, gladkim držajem, 1/2 votla K 1-50. Brivaka priprava v politirani leseni omarici z zrcalom, se zapre in vsebuje britve, jermen, šopič, posodico in mlo, K 4 20, 5 z varnostnim glavnikom 60 v. več. — Nikak riziko! Ako ne ugaja, denar nazaj!

Pošilja po povzetju svetovno-znana tvrdka

Hanns Konrad, c. in kr. dvorni založnik, Most (Brdx) šte. 1140 (Česko).
 Glavni cenik s 3000 slikami na zahtevo zastoj in franko. 270 10-1

Sanatogen

Od nad 5000 profesorjev in zdravnikov vseh kulturnih dežel sijajno potrjen kot najuspešnejše krepično in osveževalno sredstvo 85 6-6

: jači telo krepi živce

Dobiva se v lekarnah in drožerijah. Brošure razpošilja franko in zastoj Bauer & Co., Berlin S. W. 48. Glavno zastopstvo C. Brady, Dunaj I. Fleischmarkt 1.

MASTIN

doktorja pl. Trnkóczyja krmilno varstveno sredstvo se doblva pristno pri trgovcih le pod imenom Mastin. Previdni kmetovalec ga primeša krmi vsaki domači živali. Najvišje medalje na razstavah in tisoči zahvalnih pism pričajo o velikih uspehih, ki se dosežejo z mastinom. 140 26 24

Tovarniška zaloga: lekarnar Trnkóczy, Ljubljana.

Proda se 2000 meterskih stotov živega apna.
 Več pove Ivan Gruden, trgovec z apnom. Go-dič, p. Kamnik. 479 4-4

POZOR!

Pristne snovi za napravo domače pijače dobite v popolnoma pravi in zdravju neškodljivi sestavi le tedaj, če ima vsaj eden del mojih snovi, zgoraj stoječo, postavno zavarovano varstveno znamko. Moje snovi so bile že večkrat, zadnjič dne 23. februarja 1907 preizkušene od c. kr. preizkuševalnice hranil v Gradcu glede njih neškodljivosti: vsled spričeval, katera imam v rokah od omenjene preizkuševalnice, nimajo v sebi nikakih zdravju škodljivih tvarin, vsled česar so v moji sestavi najbolj pripravne za napravo v resnici zdrave in najsebno na zgoraj stoječo registrirano znamko, da se tako varuje pred manj vrednimi ponarejenimi izdelki.

Kmetovalci pozor!
 staroznana krččanska tvrdka.

Opozarjamo vse kmetovalce in gospodarje na svoje po vsem Kranjskem, Štajerskem, Koroškem, Hrvaškem, Ogrskem, Dol. in Gor. Avstrijskem znane snovi za napravo domače pijače z vinskim, hruškavim in jabolčnim okusom ter vseh vrst žganja 80% očetnega cveta itd. Snovi so naravnih pridelek in vsled tega popolnoma neškodljive. Z njimi lahko mešate vino in sadni mošt ter delate pijačo na tropino in droži ali tudi na samo vodo. Ker je moja trgovina tako razširjena, sem v prijetnem položaju, da dajem za nizko ceno na mojo tvrdko, ki obstoji že več kot 15 let in vsled tega le ona sama more oddajati vse po dolgo izkušenih receptih! Na zahtevo pošljem cenike zastoj.

Z odličnim spoštovanjem udani

ANDREJ POLLAK trgovina s špicerijskim in drugim blagom.
 „Pri črnem psu“ Gradec, Annenstrasse št. 46. 167 8-3

Begonije

20 najnovejših krasnih vrst
3 letne čebulice po 20 do
60 vin. Teje, 3 letne po 60 v.
Nove gloksinije, kane, kale,
georgine, lilije, 50 vrst, pre-
zimni grmiči, 15 različnih vrst,
iglasto drevje itd. po 20 do
30 v. Zahtevajte bogato ilustr.
cenik in navodilo brezplačno.

Josip Suza, Pottenstein
Češko. 601 5-1

ŽITNE CENE.

Cene za 100 kg.

Ljubljana, 16. marca 1908.

Pšenica, domača	23.—
Rž	19.—
Oves	17.—
Ajda, črna	18.—
Ajda, siva	17.—
Proso, rumeno	15.—
Proso, belo	18.—
Ječmen	16.—
Fižol, rdeč	19.—
Fižol, koks	19.—
Fižol, mandalon	14.—

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Linz, 14. marca: 36, 28, 66, 70, 82.

Trst, 14. marca: 41, 59, 72, 65, 29.

Trgovina s travnimi semeni Franc Kastelič v Kandiji pri Rudolfovem.

Uljudno naznanjam, da sem **otveril**
popolno urejeno 2790 6

trgovino s travnimi in deteljnimi semeni

ki stoji pod strokovnim nadzorstvom
g. V. Rohrmanna, načelnika podruž-
nice c. kr. kmet. družbe v Rudolfovem.

Vsa semena so preiskana glede ka-
ljivosti in čistote po c. kr. semenski
pregledovalni postaji na Dunaju, tako,
da jamčim za oboje.

Priporočam se za cenjena naročila,
katera hočem točno izvrševati, in osta-
jam z odličnim spoštovanjem

Franco Kastello.

Postrežba točna!

Nizke cene!

Priporočam gg. čevljarje in p. t. občinstvu
svojo **trgovino z usnjem**
in vsemi čevljarjskimi potreb-
ščinami v Ljubljani sv. Petra
cesta 2, nasproti cerkve frančiškanov.
Izkušal bom, da z dobrim blagom in nizkimi cenami
zadovoljim vse c. odjemalce in prosim obilnega obiska.

2844 52—10

K. A. Kregar.

Pozor!

Pozor!

Pravi rumeni čebelni vosek

se kupi v vsakej meri. Ponudbe z vzorcem
je poslati na trdko. **C. F. Schubert,**
Gradeo, Murplatz 10-12. 681 5-1

Pozor, kmetice in dekleta!
V moji lekarniški praksi, katero
izvršujem že čez 25 let, posrečilo
se mi je, iznajti najboljšo sredstvo
za rast las, to je Kapflor
št. 11. Isti deluje, da postanejo
lasje gosti dolgi in odstra-
njuje prhljaj (luskinje) na gla-
vi. Cena (franko na vsako pošto)
je: 1 lončič 3 K 60 v, 2 lončka
5 K. Treba, da si vsaka obitelj
naroči. — Prosim, da se naroči
samo od mene pod naslovom:
P. Juršič, lekarnar, Pakrac št. 65,
Slavonija. Denar se pošlje naprej
ali s poštanim povzetjem.
b 7370

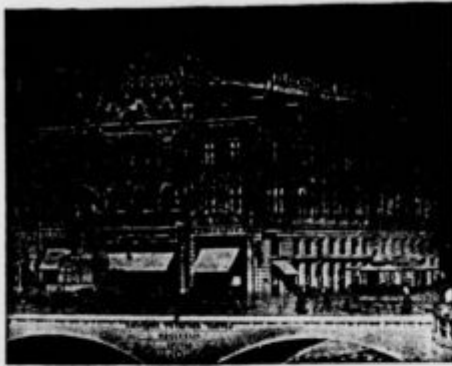
Ustanovljena l. 1831.

G. kr. priv. občna zavarovalnica

Ustanovljena l. 1831.

Assicurazioni Generali v Trstu.

Največja zavarovalnica
avstro-ogrske države.

Jamstveni zaklad nad **300 milijonov kron.**
Do sedaj izplačane škode nad **850 milijonov**
kron.

Družba zavaruje:

Na življenje in za doto v vseh mogočih
sostavah. Tekom leta 1906 zavarovalo se je pri
tej družbi 16.847 oseb na življenje za kapital nad
140 milijonov kron.

Zoper požare, tatinski vlom, škode
pri prevažanju, poškodbo zvonov in
zrcalnih oken

Sprejema tudi zavarovanja:

Zoper telesne nezgode in točo.

Pri tej družbi je zavarovan na življenje Njega
svetost papež Pij X. in prevzvišeni knezoškof ljub-
ljanski Anton Bonaventura; tudi vsa posestva
Njega veličanstva cesarja avstrijskega.

Glavni zastop v Ljubljani: **Marijin trg, Sv. Petra cesta 2, v lastni hiši.**

621

Oklic.

Daje se na splošno znanje, da se na-
meravata poročiti l. rudar Ivan Pavkovič,
stanujoč v Meerbecku, L. Str. 38, sin po-
ljedelca Alojzija Pavkoviča, umrlega in
nazadnje stanujočega v Jelenku, ter nje-
gove žene Ane, rojene Drenik, stanujoče
v Jelenku, in 2. gospodinja Rozalija Duh,
stanujoča v Meerbecku, L. Str. 38, hči po-
ljedelca Mihaela Duh, in njegove žene Te-
rezije, rojene Kranjc, oba stanujoča v
Brezovici. Ta oklic naj se objavi v občini
Baerl, kakor tudi v avstrijskem listu »Do-
moljubu«.

Matrični urad v Baerlu, dne 28. fe-
bruarja 1908. L. S.

627

Moebus, s. r.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg št. 19 registrovana zadruga z omejenim poroštvom Kongresni trg št. 19

sprejema hranilno vlogo vsak **po 4³/₄ %** to je, daje za 200 kron
delavnik od 8. do 12. ure **9 kron 50 vinar.** na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo **koč gotov denar,** ne da bi se njih obrestovanje **prekinilo.**

Rentni davek plača hranilnica sama. ————— Najsigurnejša prilika za štedenje.

Kanonik **A. Kalan** l. r., predsednik.

Kanonik **J. Sušnik** l. r., podpredsednik.

1955 2

Sirolin

Radi izbornega okusa ga tudi otroci radi uživajo.

Pri pljučnih boleznih, katarih, oslovskem kašlju, škrofulozi, influenci

predplauje Sirolin „Roche“ številni profesorji in zdravniki. Sirolin izboljšuje tek ter pospešuje redilnost telesa.

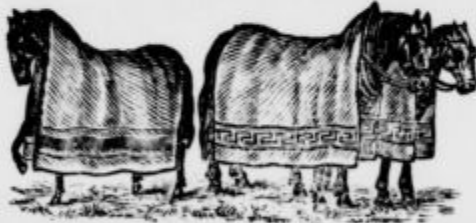
Ker se ponujajo manjvredna ponarejanja, zahtevajte vedno: *Izvirni zavoj „Roche“.*

F. Hoffmann-La Roche & Co.
Basel in Dunaj III/1, Neulinggasse 11.

„Roche“

Dobi se na zdravn. predpis v lekarnah à K 4.— steklenica.

Ilustr. brošure H. II. o boleznih vsled prehlajenja zastonj in franko.

Združene tovarne za volnino prodajajo letos sopot izključno po meni okroglo 4000 kom. takorvanih

• vojaških kočev za konje

za ceno le glid. 2-20 komad in glid. 4-30 za par 6 parov franko na dom) naravnost na lastnike konj Ti debeli, trajno trpežni koci so topli kot kožuhovina, temnosivi, okoli 150 200 cm veliki, torej lahko pokrijejo celega konja. — Razločno pisana naročila, ki se izvrše le po povzetju ali če se denar pošlje naprej, naj se pošljejo na 2214 3

Steiner-jevo komisijsko razpošiljalnico združenih tovarn za kočev

Dunaj, II, Taborstrasse 27 G.

Ceniki na željo zastonj in franko. — Za neugajajoče se zavetem vrniti naprej poslani denar.

Mnogoštevilna priznanja in naročila so došla od: kobilarne v Radavcu, Komarno in Brody, župnika Kolarja Tutz, dr. Vračuna, odvetnika v Varasdu, posestnika Weichbergerja, Illosva, Grünwalda, Zorkovak, Rotter Lichten, pl. Mroczkowski-ja Dobrostany, Rosenauerja Zg. Moldava, Kahlissa Mankendorf, Schenka Gerlsdorf, lastnika umetnega mlina Fohringerja in dr.

Učenca za mizarstvo obrt

sprejme **Primož Berlec**, mizar, Vrhpolje št. 3, pošta Kamnik. 668 2-1

Pozor! Čitaj! Pozor!
Slavonska biljevina

Ta je napravljena iz najboljših gorskih zelišč — ter se izvršno in z najboljšim uspehom vporablja proti zastarelemu kašlju — bolih v prsih, — prehlajenju v grlu, bripavosti, težkem dihanju, astmi, — pljučnem kataru, suhem kašlju, tuberkulozi itd.

Delovanje izborna, vspeh siguren. Cena je franko na vsako pošto za 2 steklenici 3 K 40 vin., 4 steklenice 5 K 80 vin. po povzetju, ali če se pošlje denar naprej. — Manj kot 2 steklenici se ne pošilja. Prosimo, da se naroča naravnost od

P. Jurišića, lekarnarja v Pakracu št. 65. (Slavonija).

Vsi zdravniki

priporočajo „**Feeolin**“ milo, ker po uporabi tega vse bradavice in gubice na obrazu, ogrci, pege, rdečica na nosu itd. brez sledu izginejo in ker je „**Feeolin**“ zajedno najbolje toaletno milo za dnevno uporabo. „**Lovacrin**“ milo je najboljšo sredstvo za čiščenje in gojenje las, ter najbolje sredstvo, da postanejo lasje lepi, prepreči izpadanje las, plešo in boleznj v glavi, napravi lase goste in mehke. — Cena „**Feeolin**“ ozir. „**Lovacrin**“-milu: 1 kom. K 1.—, 3 kom. K 2 50, 6 kom. K 4.—, 12 kom. K 7.—. Pošilja **M. Feith Nachf.**, Dunaj, VII., Richterergasse Nr. 9. Dalje se dobi v mnogih drogerijah, parfumerijah in lekarnah države. 669 2-1

Lepega mrjasca

za plemo ima **Jožef Borštar**, p. d. Bilban na **Suhi št. 2** pri Kranju. 643

Pomočnika in učenca

sprejem takoj za **krojaško obrt Fr. Kokalj**, **Rakovnik**, p. Medvode. 678

Putniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in zanesljivo potovati naj se obrnejo na
Simona Smetetza
v Ljubljani Kolodvorske ulice 26
in v vsaki drugi priložnosti bodo se brezplačno.

Iskate nam sprejemo se dobri in zanesljivi zastopniki.

Zahtevajte Ceres-jedilno mast z velikončno sliko na ovitku.

!Stojte! Ne smatrate **Jedilno mast** iz **Ceres** (kokosovih orahov)

za najboljšo? „**Ceres**“ mast ni le najfinjša in najčistjša, ampak tudi najcenejša in najizdatnejša mast, kar jih poznam.

Le poskusite!
Ne boste se kesali!

Cena stekleni 80 vin. Dobiva se v lekarnah ali direktno, če se pošlje K 1-80 (2 steklenici) franko pri edini izdelovalnici **Vostfebal-ovi lekarni, Praga-Karolinin dol.** Zaloga: **Lekarna H. Mardetschläger, Ljubljana, Jurčičev trg.** **! Pozor pred ponarejanji!** 29 1

Slaven, ker duva prtenino,
Slaven vsled bleščajočih belino, ki jo dobi prtenina,
Slaven, ker ne dobi prtenina po pranju prav nikakega duha,
Slaven, ker je zelo poceni in se pri pranju prihrani mnogo časa

je 163 16-8

MINLOS^{ov} PRALNI PRASEK

Absolutno neobhodno potreben je za vsako dobro urejeno gospodarstvo. — Pazi naj se na zgorajšnjo varstveno znamko in varuje naj se pred ponarejanjem, ker je isto brez vsake vrednosti. — Dobiva se v trgovinah z drogerijami, kolonijalnimi blagom in z milom.

Engros pri L. Minlos, Dunaj, 1. Mülkerbastei 3.

Ako kašljate,

če ste hripavi, zaslezeni ali nahodni, ako težko dihate in se ponoči potite, je potrebno v Vašo korist, da rabite zaupanja vredno sredstvo. Kot tako se hvale Halápi-jev lipov medeni sirup (Rp.: Syr. thiliae 300 gr). Njegov učinek pri kašlju, hripavosti, zaslezenju, teški sapi, katarih, pomanjkanju teka, nočnem potenju itd. se splošno priznava. Vzorčna steklenica 3 K, velika steklenica 5 K, 3 steklenice franko 15 K po povzetju ali če se pošlje denar naprej. Glavna založna za Avstro-Ogrsko: Lekarna pri „apostolu“, Budimpešta, Josefaring 64/46 2694 20-15

20.000 metrov ostankov

10-20 m dolgih, najfinjših, popolno brez napake, obeljeni, primerni za najfinjšo telecno ali posteljno perilo

Rumbarčina in batist-kanina	po 24 krajc. meter
Cefir za domačo obleko, bluze, predpasnike, otroške obleke, izborna kakovost, lepi nežni vzorci	18 ^h
Kanavas za posteljno prevleke, zajamč. perilno, gosta kakovost, živahne barve, 80 cm širok	24
120	35
Rjuhe brez šiva, 2 m dolge, 150 cm široke	90
Kuhinjske brisače, šahov vzorec	18
Brisače za posodo, rdeče karirane	10

oddaja po povzetju tkalnica za platno **EMIL FUCHS, Nachod I.**
 Najmanj se pošilja 5 kg za poskušnjo — za 45 metrov. Neugnajajoče se vzame radevolje nazaj; vzorci se prilože le zavoju za poskušnjo. 534 3

Kašelj
 naglo umiri, razkroji slez in lajša izmeček pristani 30 5
Karolinodolski Davidov čaj.

1 zavoje 40 vinarjev.
 Edina izdelovalca:
 : Lekarna pri : „Češki kroni“, Praga, Karolinov dol. Dobiva se v lekarnah ali direktno, če se pošlje 80 vin. (2 zavoja). Zaloga v Ljubljani: Lekarna „pri zlatem orlu“, Jurčičev trg. Pozor pred ponarejanji. Vsak zavitek ima tvrdko in podpis A. Ferkl.

Kraljevstvo Saško
Technikum Hainichen
 Straj. in elektr. inženirje, tehn. posov., novodob. Isborst. Prosp. fr. 6-3
 Tov del za učenje

3let. pismeno jamstvo!
 Nikdar več v življenju se vam ne udi taka prilika, da bi dobili za smešno ceno to

Mesto Le K 18- K 8-
 krasno, pravo Gloria srebrno remont. uro na sidro za gospode, v močnem bogato grav. oko, z dvojnimi pokrovjem in finim preizkuš. kolesjem, na 10 kamnov natančno išoča; z lepo verižico in obeskom, K 10-; lista ura s sek. kazalcem K 9-; v meteor-tula K 7-90. Edino razpoljli, po povzetju pri **Uhren-Export-Gesellschaft** (prej Henrik Weiss) Dunaj, XIV/3, Sechshausenstr. 5/13. Pred križočini reklam. in hvallim. manjvrednimi ponarej. se svati.

Lira-kolesa
 Najboljše kolo sveta!
 Nedosežno glede kakovosti in izpeljave. Isbor. material. lično delo. silno lahka v-žnja so znaki znamke Lira. Jamstvo 3 leta. Nizke cene. Carine prosto od avstr. razpoljli. Zahtevajte kot bravno teča lista zastoj najnov. cenik. Zastopniki se iščejo.
Rihard Ladewig
 616 Prenzlau Postfach 253

Pozori Beril
 Najceneje in najboljše sukneno, modno, platneno in manufakturno blago za letno dobo, se kupuje v novi trgovini pri **IVAN SAVNIK-U**

pri v na **Besenčanu KRRANJU Glavnem trgu.**
 Nevestam in ženinom se pri nakupovanju posebno priporoča ta nova trgovina. Istotam se dobiva tudi domače štajersko rudeče in belo vino po nizkih cenah. 169

Odlikovana semenska trgovina in umetno vrtnarstvo 216 10-8

Alojzija Korsike v Ljubljani.

Edina na Kranjskem strokovno urejena semenska trgovina na debelo in drobno, 6 vrst pene, 10 vrst detelje, 16 vrst trave. Čistih trav in več vrst travnih zmesi, priporočenih po poljedelj. listih, mnogovrstna krmilna, zelenjadna in cvetlična semena, vsa preizkušena; za dobro kaljivost se jamči.

Tu se tudi izdelujejo šopki in vencji, sveži in suhi, s trakovi in napisi, in vsi v to stroko spadajoči predmeti po najnižjih cenah. Cenovnik za leto 1908 se dobi brezplačno. Za obila naročila se priporoča z odličnim spoštovanjem

Alojzij Korsika.

Vedno po tri. »Sosed ima vedno po tri dekle.« — »Beži no, saj ni mogoče!« — »Gotovo: ena odhaja, druga še služi, tretja že prihaja.«

Čudež industrije.

New-York in London nista priznala ali evropski celini ter je velika lovarna srebrna priročila, oddali vse svoje enake stvari proti majhnemu plačilu delavskih medijev, priročila pa so izročili in uslug. Političen torej vsakomur sledi predmeti in grobi tona, da se ni povzela. 614. 9-90 in 9-90
 4 komadev srebrnih spojev s prilož. angličko ključem
 4 kom. amer. pat. srebrnih vilic iz enega komada.
 4 kom. amer. pat. srebrnih žličic iz enega komada.
 13 kom. amer. pat. srebrnih zajemalnic za juho;
 1 kom. amer. pat. srebrna zajemalnica za mleko;
 1 kom. amer. pat. srebrna zajemalnica za mleko;
 4 kom. ang. Viktorje žlice za podklado;
 2 kom. srebrnih omiznih svečalnic;
 1 kom. cedilnik za čaj;
 1 kom. najfin. steklenica za sladkor.

42 komadev skupaj samo 614. 6-90.
 Vseh teh 42 predmetov je poprej stalo 614. 48 ter jih je moči sedaj dobiti po tej minimalni ceni 614. 6-90. Američansko pat. srebrno je zlato, je skoz in skoz belis kovina, ki obrabi boja srebra 25 let, za kar se garantuje. V najboljši dokaz da leta inerat ne temelji na nikakršni aluminij. savsezajem se s tem javno, vsakemu, kateremu se bi bilo blago vtič, povrniti brez zadriča znesek in naj nikdar ne zamudi ugodne prilike, da si omisli to krasno garnituro, ki je posebno prikladna kot prekrasr ženitovanjsko in priložnostno darilo.

kakor tudi za vsake boljše gospodarstvo.
 Dobiva se edino le v **A. HIRSCHBERG-u** eksportni hiši amer. pat. srebrnega blaga na Dunaji II., Rembrandtstr. 19 O. Telefon 14597.

Poslita se v provincije proti povzetju, ali če se znesek naprej vpolje. Čistilni prašek za uje 10 kr. Pristno le z zraven natisnjeno varstveno znamko (zdrava kovina). Izvleček iz pohvalnih pism: S pat. srebrno garnituro sem jako zadovoljen. Tomaž Rožanc, dekan Maribor. Eksk. baronica Edelsheim mi je najtopleje priporočila Vašo garnituro, torej prosim, pošlita mi tako garnituro za 614. 6-90. K o s s a r d, 30. oktobra 1904. Ilona Tisza, voj. prof. Degenfeld. Ker je Vaša garnit. v gospodinj. jako keritna, prosim, da mi pošlita le tak. št. P a v e l pri Prebeldu. Dr. Čučinilo 258m, okr. in tov. zadržal.

Trgovina s klobuki in čevlji
Ivan Podlesnik ml.
 Ljubljana, Stari trg 10
 priporoča svojo veliko zalogo najraznovrstnejših klobukov, elindrov in čepic, kakor tudi najtrpežnejših ter najfinejših čevljev,

Zastonj 2554
 zahtevajte moj ilustrirani cenik o urah, zlatnini, srebrnini itd.
Dr. Heger, urar, juvelir in graver.
 Oselek 1. Kapucinska ul. 4 (Slavon.)

V Ameriko In Kanado
 najzložnejša, najcenejša in najvarnejša

vožnja s **Cunard Line**
Bližnji odhod:
 Iz Trsta: Altonija 18. marca, Slavonija 31. marca, Panonija 14. aprila.
 Iz Liverpoola: Lusitania 4/4, 25/4 in 16/5, Mauretania 21/3, 11/4, 2/5 in 23/5.
 Pojasnila in vožne karte pri **Andrej Odlesek**, Ljubljana, Slomškove ul. 25, blizu cerkve Srca Jezusovega.

Zahtevajte zastonj
 in poštnine prosto moj veliki, bogato ilustrirani glavni katalog z okoli 3000 slikami vsakovrstnih niklastih, srebrnih in zlatih ur in vseh vrst solidnih zlatnin in srebrnin, glasbil, usnjatega blaga, kadilnih priprav po **izvirnih tovarniških cenah.**

Niklasta remontoarka	K 3-
Sistem Roskopf patentna ura	4-
Svicarska, originalni sistem Roskopf patent	5-
Registrirana, Adler Roskopf nikljasta remont. na sidro	7-
Srebrna remontoarka „Gloria“ kolesje, prosto	8 40
Srebrna remontoarka, dvojni pokrov	12 50
Budilka	2 90
Kuhinjska ura	3-
Schwarzwaldska ura	2 80
Ura s kukavico	8 50

Za vsako uro 3 letno pisмено jamstvo. Brez rizike. Zmena dovoljena, ali denar nazaj. 64 9
 Prva tvornica za ure v **Mostu**
Jan Konrad
 c. in kr. dvorni dobavitelj v **Mostu št. 936** (Češko).

Dr. Franc Derganc
 I. kirurški asistent deželne bolnice
 (bivši večletni operater na dunajskih klinikah dvor. svet. prof. dr. barona Eiselsberga (kirurgija) in dvor. svet. prof. dr. Chrobaka (ženske bolezni); ter na oddelkih prof. dr. Wertheima (ženske bolezni) in prof. dr. Schnitzlerja (kirurgija) si jemlje čast, naznanjati p. n. občinstvu, da je začel ordinirati za **kirurške in ženske bolezni.**
 644 V Ljubljani, dne 15. marca 1908.
 Ordinira od 2-3. ure popoldne v Komenskega ulicah št. 8.

Kako si s 5 vinarji
 vsakdo lahko oskrbi potrebno blago za obleko, platnino, sukno, posteljno opravo, oksford, sploh vsako tovrstno blago v največji izberi na lahek način in prav ceno. Piše se enostavno dopisnica na brate **Lehner v Gradeo** po vzorce, ki se razpošiljajo brezplačno na vse strani. 337 12-2

Trgovski učenec
 dobrih, poštenih starišev, star 14-16 let se takoj sprejme v trgovino z mešanim blagom pri trdki **Konsumnega društva v Starem trgu** pri Ložu. 508 3-3

Osební kredit za uradnike, učitelje itd. Samostojni konzorciji za hranilnico in predjeme uradniš. društva dajejo po najzmernejših pogojih tudi proti daljšim odplačilom posojila na osebni kredit. Potovalci izključni. Naslovi konzorcijev se povedo brezpla. pri osrednjem vodstvu uradn. društva, Dunaj, Wipplingerstrasse 25. 2438 1

Obrtna Akademijska Friedberg
 pri Frankobrodu ob M.
 Politehn. zavod za inženjerje in arhitekte 248 1-4

Velika moderna zaloga oblek za gospode, dečke in otroke
A. Kunc 505
 Ljubljana, Dvorni trg št. 3
 (na vogalu Zidovske ulice)
Strokovnjaška postrežba z izbornimi izdelki po nizkih, stalnih in na vsakem predmetu označenih cenah.
 Naročila po meri točno in priznano dobro.

Cene češke posteljne perje
 8 kg nov tova K 9-80, belje K 12-00, polbelo skubljen K 18-00, belo K 24-00, snežnobeo, kot puh mehko skublji K 30-00, K 36-00, K 42-00. Pošilja franco po povzetju. Zmena dovoljena proti povratni poštnini. **Benedikt Sachsel, Lober št. 14**
 vrt Pizna, Češka.

Odda se takoj ali o svetem Jurju služba organista in cerkvenika
 Kje, pove upravništvo „Domoljuba“. 685

Josip Kordin
 Ljubljana, Pred Skofije 3.
 priporoča 334 10-7
ovoje bogate zaloge vsakovrstnih znamenljivih semen
 bukar: črne domače, lucerne in rudače detelje, opanone, velikanške rumena, rudače in belé pese, in koronje za krmo. Raznih semen graba, vseh vrst trav: travničnice, mešane za suho in mokro zemljo, najboljša krma za živino in konje, jesenska repa, vse vrste solate, kakor sploh vseh kuhinjskih zelišč in kmetijskih semen po nizkih cenah. — Poštnim potom izvršujejo se naročila točno in solidno.

I. kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in silkanje na steklo
Aug. Agnola,
 Dunajska cesta 13a, poleg Figovec
 se priporoča prečistiti dahovičini in p. n. slavo. občinstvu za ospravo cerkvenih oknov s umetnim steklarstvom ali silkanje na steklo, stavbenih del, naprave okvirov, itd. itd. — Ima tudi v zalogi različno porcelanske in steklene posode: se namizje gostiln in restorantov, svečnice, okvire itd. po najnižjih cenah. — Nariši, ceniki in proračuni na zahtevo zastoni, mnoga spričevala za dovršene dela so cenjenim odjemalcem v ogled na razpolago. 1907 58-3 0

Putniki v Ameriko
 Kateri želijo dobro, po ceni in za nesljivo potovati naj se obrnejo na **Simona Hincetxa**
 v Ljubljani Kolodvorske ulice 20.
 Raznovrstna Pojasnila daje se brezplačno.

Izdatelj in odgovorni urednik: Dr. Ignacij Žitnik.